

GILLETTE & L'ORÉAL, WOMEN USA

Alabama • Alaska • Arizona • Arkansas • California
Colorado • Connecticut • Delaware

GILLETTE & L'ORÉAL, WOMEN USA — VOL. I

L'ORÉAL THROUGH GILLETTE · 00

Qonaxa yekem a derbasbûna Amerîkayê: Alaska, Arizona, Arkansas, California, Colorado, Connecticut, Delaware. Bi Beşa Sifir dest pê dike, prologa Arktîkê ya ku di her şeş cildên rêzeyê de hevpar e.

Beşa sifir — destpêka hevpar

Ev beşa destpêkê di her şeş cildên Women of the United States de hevpar e. Li vir bi tevahî tê dayîn û hatiye pêçandin, da ku rêze bêyî dubarekirinê li pey hev bê xwendin.

BEŞA SIFIR

Li vir cîhan ne erdek e: sînorek e. Qutba Bakur pêşwazî nake, efû nake, ji xeletiyê re cih nahêle. Spîtî wekî hebûneke mutleq serwer e, bêdeng û bê bîr. Germahî ne daneyeke hewayê ye: nêçîrvanek e. Şev bi mehan dom dike, ramanan diperçiqîne, xêzên mirovan dişewîne, îradeya wan dadîqurtîne.

Civak kê mî, biçûk mî û girtî ne. Inuit, Yupik, gelên Arktîkê li cihekî dijîn ku kes hilnebijêre lê bimîne. Li vir her kes ji bo jiyana komê pêwîst e. Heke tu ne bi kêr bî, tu dibî bar. Û yên ku dibin bar di bêdengiyê de, di berfê de, di mantiqa jîngehekê de ku tu tawîzê nade, wînda dibin.

Bingehên zanistî cureyekî din ê sermayê lê zêde dikin: ya hiyerarşîyan. Li vir jin hebûneke kê mî e, nenormaliyek e ku divê xwe biguncîne an jî tîk biçê.

Li vê derê têgeha «windabûnê» tune ye. Tenê spîtiya ku her tiştî jê dibe heye.

Jinên Inuit û Yupik

Keça Arktîkê nayê nazdarkirin: tê amadekirin. Zû hîn dibe ku li ber serma, tarî û birçîbûnê ragire. Divê ji eşîrê re bi kêr be, ji ber ku li vir nasname ne şexsî ye. Fonksiyonel e. Barê malbat û civakê li ser milê jinê ye: xwarin, agir, zarok, çerm, xwedîkirin. Kes behsa mafan nake. Kes behsa nazikiyê nake. Depresyon heye, lê navê wê tune. Tundî heye, lê şahidên wê tune ne.

Jina bingehên zanistî

Xwendî, jêhatî, bi disîplînê re hînbûyî. Wekî lêkoler, teknîsyen û doktor tê. Zû dibîne ku Qutba Bakur bawernameyan nas nake. Li vir tenê hişkbûna hişî tê hesibandin. Hiyerarşiyên mêran li ser wê serdest in, û her nîşaneke qelsiyê wekî qelsî tê şîrovekirin. Jîngehek e ku hêz têrê nake: xwegirtineke tund tê xwestin.

Jina rojavayî ya «ji derve»

Di azadiyê de mezin bûye, tê û bawer dike ku dikare sermayê bi dest bixe. Lê ev der wê dişkîne: tenêti, cihên biçûçik, bêdengiyên bêdawî. Bingeh ne civak in, mekanîzma ne. Ê jinek, di hundirê mekanîzmayekê de ku mêran sêwirandiye, divê şer bike da ku winda nebe.

Rêwîtiya ber bi qiraxa cîhanê

Cîranê min, Antonio, ku jê re Nino digotin, bi salan behsa North Cape, tava nivê şevê, mehên bê tarî dikir. Xewnek bû ku di bêrîka xwe de digirt, wekî tiştêkî ne mumkin. Sibehekê di meha Gulanê de min zengila deriyê wî lêda û min tenê ev got: «Valîza xwe amade bike. Ez ê di saetekê de vegerim. Em ê di 30 rojan de vegerin.» Wî

li min nêrî, matmayî, dilxweş. Jina wî, bi fikar, pirsî ka plana me çi ye. Min bersiv da: «Em li pey xewnekê diçin.»

Em li erebeyê siwar bûn. Jinên me wekî ku em dîn bin li me dinêrîn. Lê ev rêwîtî rast bû. Nino jixwe tijî pirs bû. «Em diçin ku derê? Divê ez çiqas pere bi xwe re bînim?» Min jê re got: «Rehet be. Em ê di 54 saetan de bigihîjin wir. Tenê 5.000 km. Em di Range Rovera nû de ne. Ji rêwîtiyê kêfê bike.»

Her 300 km divê ez rawestiyama: ew, diwanzdeh sal ji min mezintir, rîtmî wî ya xwe hebû. Ava min û şilavên min hebûn; qehweya wî û hewcedariyên wî yên laşî hebûn. Û çiqas em pêştir diçûn, ewqas zêdetir behsa jiyana xwe dikir. Tiştên ku ez ê tu carî nizanibûma, heke ew rêya bêdawî nebûya.

Du mêr bi tenê di erebeyekê de her tim behsa jinan dikin. Wî tenê jina xwe nas kiribû. Ez keniyam. Min dilê wî rehet kir: «Em jî wisa ne.»

Wî ji min pirsî ka ez çawa dema 60 saetan ajotinê hişê xwe diparêzim. Min behsa Rûsyayê jê re kir, dema ku di 22 saliya xwe de min 51 saetan ajot da ku jinekê bibînim ku min tu carî nedîtibû. Min jê re got: «Dûrahî ne sînor in, ew bahane ne. Tu carî bahaneyên min tune bûn.»

Gihîştina nav spîtiyê

Em ketin Norwêcê. Hostelek li ser rê. Me yê erebe li wir bihiştî û bi xîzokê berdewam bikira.

Rêber pêçayî bû, nayê têgihîştin. Dema ku berçavkên xwe derxist, min dît ku jin e. Jineke Norwêcî, bédeng, rasterast, cemidî. Nino di navenda xîzokê de, ew li pêş, ez bi 190 cm li paş, di dawiya rêzê de.

Hîn ronahiya rojê hebû. Saeta min dem nîşan dida, lê ji min re nedigot ka şev e an sibeh. Tava nîvê şevê bû. Em gihîştibûn North

Cape.

Nino giriya. Wî ez hembêz kirim. Min bi kenê jê re got: «Hişyar be... dibe ku xelk bifikire em gey in.» Em kenîyan, lê em li qiraxa cîhanê bûn.

Paşê qeşa hat: -52°C .

Ketina nav Arktîka rastîn

Ew me birin konteynereke metal da ku cilên xwe biguherînin. Cilên pir giran, pembûkirî, bi zincîrên tevlihev girtî.

Min pereyê rêberê da. Nino bi çend mêran re di îgloyekê de hat hiştin; ez di yeke din de bi malbatekê re hatim hiştin: mêrekî kal, di navbera 70 û 80 salî de, û sê jin di navbera 30 û 50 salî de.

Cîhaneke girtî bû. Sade. Hov.

Zilam li aliyekî disekinî. Jinan rîtm diparastin. Û tuwalet girekî pênc metre dûrî îgloyê bû: gû berî ku bigihîje erdê dicemidî. Mîza min a yekem bû stêreke zer a Arktîkê. Bakur bû ku silav li min dikir.

Jina navsalî, Magî, hinekî îngilîzî dizanibû. Yê mayî îşaret bûn, çav bûn, dest bûn. Zimanê sermayê.

Dema ku min nizanibû cil çawa bi kar bînim, wê, bêyî ku bifikire, dest da navrana min da ku zincîreke veşartî nîşanî min bide. Ne xerabî hebû, ne şerm: tenê fonksiyon. Mayîn.

Sê roj di îgloyê de

Xwarin anîn. Masiyê dûxanî, masiyê xav, kezeba masiyê cod, zikê balînayê. Û gogên kosemasiyan. Bijartin tune bû. Alternatîf tune bû. Ew bû ya ku xweza dide.

Paşê min vexwar: şilaveke sor. Min hizir kir ku şerab e. Xwîna balînayê ya parzûnkirî, kelandî û şêrînkirî bû. Min vexwar. Hêzek da min ku min berê tu carî hîs nekiribû. Enerjiyeke seretayî. Min hizir kir ku kokaîn e. Na. Bakur bû ku diket laş.

Jinan li min temaşe dikirin. Kal derket nêçîrê. Ez rehet bûm û min xwîn vexwar. Sê roj bê telefon, înternet, kompîter, bê Nino. Tenê ez û ew.

Şev tune bû. Tenê ronahî, agir, qeşa û bêhn.

Sê jin razan. Min li cihekî geriya. Ya herî ciwan milê xwe rakir û îşaret kir ku ez nêzîk bibim. Ew ji kenan teqîyan. Min fêhm nekir. Gotin ku ez «Noela» wan im.

Awayek bû ku bêjin ez hatime qebûlîkirin.

Min xwest hinek pere bidim wan da ku spas bikim. Wan red kir. Wan tenê hembêzek dixwest. Û çend gotin bi calabrî da ku xwe nêzîktir hîs bikin.

Li wir min qîmeta diyariyên rastîn fêhm kir: yên ku nayên kirîn û nayên firotin.

Xatirxwestina rêberê

Piştî sê rojan rêber hat. Saetekê bi sê jinan re axivî. Ez li derve bûm. Min fêhm nekir ka çi dibêjin. Ne karê min bû. Zimanê wan bû, cîhana wan bû, qanûna wan bû.

Di konteynerê de, dema ku min cilên xwe derdixistin, rêber ket hundir. Meraqdar. Rasterast. Bakurî. Wê ez bi hêz hembêz kirim. Wê ez maç kirim. Çermê wê wekî şîr spî bû. Çavên wê wekî ezmanê Tebaxê şîn bûn.

Wê ji min xwest ku ez wê bi xwe re bibim. Ji bo ku ji wê cîhanê derkeve, wê her tişt bikira.

Min bi rêz bişirî. Min nikaribû. Ne diviya min bikira.

Min tenê sozek jê re hişt: «Heke tiştêk ji te re lazim be, nameyekê ji min re binivîse. Ez ê alîkariya te bikim.» Wê pere jî red kir. Jineke bedew bû, lê tenê. Tenêtiyek ku ji dûr ve nayê dîtin. Tenêtiyek ku serma efû nake.

Vegera malê

Em çûn ku Nino bînin. Ew pir bi heyecan bû. Nedixwest vegere. Lê randevûya min bi jina wî re hebû.

Wî ji her kesî re behsa sê rojên xwe kir. Ez bêdeng mam. Min tu carî tiştêk bi wî zîlamî re parve nekir. Tenê bi kaxezê re.

Û wisa, dema ku Nino vedigeriya cîhana xwe, ez jixwe di rêya cîhaneke din de bûm. Armanceke din. Hevdîtineke din.

Bi xêr hatî.

Epîlog

Bakur te nabe: te diguherîne. Û tu carî

te bi tevahî venagerîne. Mêr tên Qutba Bakur li ronahiyê, bêdengiyê, wêneyan, xewnan digerin. Jin dimînin da ku bijîn.

Mêr tiştên ku dîtine vedibêjin. Jin li ser tiştên ku jiyane bêdeng dimînin.

Mêr vedigerin. Jin dimînin. Di sermayê de dimînin, di malên berfê de, di bêdengiyên nebihîstî de. Dimînin da ku piştgiya civakên ku wan pîroz nakin bikin. Dimînin da ku zarokan, kalan, xerîban biparêzin. Nexuya dimînin.

Min tenê bîranînek ji wir bir: jineke bedew, pir pir bedew, lê tenê. Ne bi wateyeke romantîk. Bi wateyeke mirovî. Bi wateyeke trajîk.

Raman

Bakur laş nakuje. Hebûnê dikuje. Û ya ku dimîne spîtî ye: cihek ku jin lê di heman demê de dijîn û winda dibin.

Loma ez dinivîsim. Ji ber ku cihên tund çîroka xwe bi xwe nabêjin. Û yên ku di nav wan re derbas dibin nikarin luksa bêdengmayînê bidin xwe.

Ne ez. Ne ez. Axa min ez anîm dinyayê, û cîhana mayî min ne wekî mêvan, lê wekî yekî ji malbatê pêşwazî dike.

Ji spîtiya mutleq a Bakur, ez daketim nav tevliheviya mutleq a Dewletên Yekbûyî.

DEWLETÊN YEKBÛYÎ YÊN AMERÎKAYÊ

Erka ne mumkin

Hejdeh salan ji bo şirketeke Amerîkî xebitîn tişteki dide te ku tu şirketeke din a cîhanê nikare bide: çandeke kar, prosedur, mîsyoneke zelal, û pergaleke nirxan ku ne teorî ne—pratîka rojane ne. Ew wan ji te re rave nakin; ew wan ji te re ava dikin. Û vê yekê bêyî ku destûrê ji te bixwazin dikin.

Ez li nivîsgeha New Yorkê bûm dema ku karek ji min re hat pêşniyarkirin ku min tu carî xeyal nekiribû. Ne terfî. Ne veguheztin. Ceribandinek.

Bernameyeke veşartî, ji bo pejirandina modeleke têkiliyên mirovî di nav Dewletên Yekbûyî de hatibû afirandin. Wan ne rêvebir, ne psîkolog, ne jî perwerdekar hîlbijartibûn. Wan mirovên bi cureyekî taybet ê ezmûna jiyana rastîn hîlbijartibûn. Û navê min derket—her çend hejdeh sal bû ez di firotanê de bûm. Ew li rolê nedinêrîn: li hiş dinêrîn.

Ceribandin ji bo ravekirinê hêsan bû û ji bo temamkirinê pir zor bû:

di salekê de serdana 50 dewletên Amerîkî bike, bajaran bi xwe hilibijêre û li her yekê herî kêr hefteyekê bimîne.

Du hefteyên dawî dê betlaneyeke mecbûrî bin. Wan ê hemû mesref bidana. Diviyabû ez tenê bijîm, temaşe bikim, fêr bikim û her Duşemê raporekê bişînim. Hesabekî mirovî, hişk, rast.

Min peyman îmze kir. Min malê agahdar kir. Wan tiştê nepirsî. Wan tenê dixwest bizanin ka pêdiviyên mehane gihîştine an na. Ez ê bi salekê li Amerîkayê re rû bi rû bimama. Ew, wekî her car, bi meha pêş re rû bi rû bûn.

Ji bo ewlehiyê, meaşê min rasterast li hesabê min ê bankê yê li Îtalyayê dihat razandin. Awayekî bi rêz bû ku ji min re bêjin: «Tiştê ehmeqane neke. Bi tiştê ku te heye bijî. Em ê bibînin tu bi rastî kî yî.»

Tenê panzdeh sal şûnde min gihîşt raporên xwe yên orîjînal, analîzan û materyalên ku li ser min berhev kiribûn. Ev pirtûk ji wir çêbû. Min destûra weşandinê wergirt, bi şertekî: tu carî navê şirketa ku ew ferman kiribû neyê gotin.

Ne girîng e. Ev çîrok ne li ser logoyan e. Li ser zilamekî ye di welatekî de ku ne mumkin e tu fêr bikî heke tu bi xwe neji.

Ma ez ji xala herî dûr dest pê bikim?

Bijartina mantiqî ew bû ku ji qiraxan dest pê bikim, ne ji navendê. Ji bo du sedemên sade:

1. Ez nû ji ceribandinê derketibûm: zelaliya bilind, baldariya herî zêde.

2. Bi destpêkirina ji tundiyê ez dikarîm rê rast bikim û rêwîtiyê bi paqijî biqedînim.

Ne hewce bû ku ez ji Bostonê an Chicagoyê dest pê bikim. Diviya min ji sînorekî dest pê bikira. Ji cihekî ku tenê li ser kaxezê Amerîka bû.

Min Juneau hilibijart, paytexta Alaskayê. Îzolekirî. Tenê bi keştiyê an balafirê tê gihîştin. Bajarek ku aîdê kesî nîne. Cihê bêkêmasî ji bo destpêkê.

Çavkaniyan baştir bi kar bîne

Berî derketinê, min tiştê ku Amerîkiyek berî her tiştî rêz jê re digire kir: min xwe wekî profesyonelekî organîze kir, ne wekî turîstekî.

Min telefonî sê şirketên firînê yên herî navdar kir, yên ku tora wan a navxweyî ya herî mezin heye. Di kêmtirî saetekê de, min defterokeke pêncî firînen navxweyî bi daxistina 60% kirî.

Sînore demê tune. Sînore rojan tune. Qedexa tune. Tenê şertek: di salekê de bi kar bîne.

Min heman tişt bi zîncîreyên otêlan, Uber Taxi û şirketên kirêkirina erebeyan re kir, û paşê bernameyeke rêkûpêk a qonaxan, awayan amade kir, lê ne ya deman.

Ez amade bûm.

Ew serkeftina min a rastîn a yekem bû. Nîşana yekem ew bû ku min dizanibû çawa bilivim. Amerîka xelatê dide yên ku tevdigerin, ne yên ku li bendê dimînin.

Dema ku şirketê muameleyê dît, tiştê ku çandeke Amerîkî her tim dike kir: pêbaweriyê kontrol kir.

Ma ez dikarîm salekê tevgera domdar birêve bibim? Ma ez dikarîm bi bûyerên nediyar, dûrahî û rewşên awarte re mijûl bibim? Ma ez serbixwe bûm?

Ji ber vê yekê, berî derketinê, min hûrguliyêke din a krîtîk rast kir:

Min piştrast kir ku li ser karta min a krediyê sînore krediyê yê mehane herî kêr 100.000 dolar e.

Ne ji bo xerckirinê bû. Ji bo nîşandanê bû ku em dikarîn wan birêve bibin. Amerîkî wisa difikirin: heke serxwebûna te tune be, azadiya te tune ye. Û heke azadiya te tune be, tu nayê nirxandin.

Ji wê kêliyê û pê ve, bernamê edî ne erk bû. Mîsyon bû.

Û NIHA EM BI RASTÎ RÊWÎTIYÊ DIKIN

Alaska tenê ji aliyê erdnîgariyê ve beşek ji Dewletên Yekbûyî ye. Cîhaneke din e.

Ew cih e ku jin bê şop winda dibin. Cihê ku gilîyek tu carî nagihîje armanca xwe. Cihê ku bajar tenê giravên şaristanî ne di nav parzemîneke hov de.

Juneau ceribandina min a yekem bû: paytextek bê rêyên ku wê bi welatê mayî ve girê bidin. Perçeyek ji Amerîkayê ku wekî Amerîka hîs nayê kirin.

Li vir min dest pê kir tiştekî fêr bikim: rêwîti dê ne erdnîgarî be. Dê mirovî be.

BLOK 1 (Cild I)

Alabama – Alaska – Arizona – Arkansas – California – Colorado – Connecticut – Delaware – Florida – Georgia

BLOK 2 (Cild II)

Hawaii – Idaho – Illinois – Indiana – Iowa – Kansas – Kentucky – Louisiana – Maine – Maryland

BLOK 3 (Cild III)

Massachusetts – Michigan – Minnesota – Mississippi – Missouri – Montana – Nebraska – Nevada – New Hampshire – New Jersey – New Mexico

BLOK 4 (Cild IV)

New York – Washington

BLOK 5 (Cild V)

North Carolina – North Dakota – Ohio – Oklahoma – Oregon – Pennsylvania – Rhode Island – South Carolina

BLOK 6 (Cild VI)

South Dakota – Tennessee – Texas – Utah – Vermont – Virginia – West Virginia – Wisconsin – Wyoming ALABAMA Alabama ne tenê Başûrê Dewletên Yekbûyî ye. Perçeyek ji dîrokê ye ku tu carî sar nabe. Li vir koletî ne beşek e: sî ye. Cudakirin ne bîranîn e: birîn e. Bawerî ne rehetî ye: kontrol e. Di vê dewletê de her tişt giran e. Germ giran e. Malbat giran e. Kevneşopî ji her tiştî girantir e. Ol wekî qayîşekê li dora qirikê teng dibe. Civak temaşe dikin, dadbar dikin, bîr tînin. Tiştêk bi rastî nayê jibîrkirin. Tiştêk bi rastî nayê efûkirin. Ê di nav hemû vê de, jin hene. Jinên ku malên tevahî birêve dibin bêyî ku navê wan bê gotin. Jinên ku sê wardiyan dixebitin û berbanga sibehê radibin da ku zarokên xwe amade bikin. Jinên ku Yekşeman li dêrê dua dikin û Duşeman di bêdengiyê de dilerizin. Jinên ku mêrên wan ji kar westiyayî ne an ji

mêrên wan tişteki nakin. Jinên ku di heman rojê de dibin dayik, keç, dapîr û stûnên jiyanê.

Jiyana jinên Alabamayê pendûleke domdar e:

– hene yên ku zû ji malê derdikevin da ku bizewicin, birevin, pir zû mezin bibin

– hene yên ku ji ber jinberdanekê, karekî windakirî, tundiyeke bêdengkirî vedigerin

Ew jinên hesinkirî ne. Ne nazik in. Ne serhildêr in. Ne qurban in.

Hesinkirî.

Berxwedana wan bêdeng e, lê mutleq e. Hêza wan kesane e ku nikarin hilweşin ji ber ku kes wan ranake.

Garsona dinêrê

Bêhna qehwe û tiştên sorkirî jê dihat. Ê min yekser qaîdeyek anî bîra xwe ku li her derê derbas dibe: cihek çiqas xizan xuya bike, xwarin ewqas xweştir e. Min ev rastî li ser rê hîn bûn. Ê tu carî ez nexapandim.

Navê wê Carol bû.

Por zer—xwezayî, belkî ne—destên xerabûyî, bişîrîneke bilez, çavên bêronahî. Wê bi heman nazikiya westiyayî xizmeta her kesî dikir. Ê kes bi rastî li wê nedinêrî.

Ez dinêrim. Dema ku ez milyaketeke ku dixebite dibînim, ez nikarim nebêjim silav û bişîrînekê nedim wê. Ev tiştê herî kêr e ku ez dikarim bikim. Wê ez birim ber maseyê. «Tu dixwazî çî bixwî?» wê pirsî. Heke em li Îtalyayê bûna, min ê rastiya xwe bigota. Min dîsa jî ceriband:

«Ez te dixwazim.»

Wê bi valahî li min nêrî. An jî xwe kir ku fêm nake—wekî hin xwecihiyên ku dema her tiştî fêm dikin, dibêjin tişteke fêm nekirine. Dubarekirin bê kêr bû. Paşê min sîparîş da:

Hot dog. Bîra. Ê qehweyeke Amerîkî ya reş, bi şîranî.

Min meraqa wê şiyar kiribû. Min ji tevgerên wê didît. Piştî çend deqîqeyan vegeriya: «Wardiya min di deh deqîqeyan de diqede... ez dikarim rûnim?»

Min qebûl kir.

Ew bi pişteke xwar rûnişt, wekî yekî ku tu carî bêhna xwe venade. Li çavên min nêrî û bêyî drame got:

«Ez mecbûr im vî karî bikim. Mêrê min li Iraqê mir. Ne zarokên min hene, ne xizm. Ê kolan... ew ne karekî ji bo min e.»

Min bersiv neda. Carinan gotin heqaret e. Min destê wê girt. Givaştineke bi hêz. Tevgereke hişk, paqij.

Ê di kefa destê wê de, min sed dolar hiştin.

Ez rabûm. Ez derketim. Bêyî ku li paş xwe binêrim. Lê di nav camê re min ew dît. Ew rabûbû ser lingan, wekî ku matmayî be, wekî ku birîndar be, wekî ku spasdar be. Bi tişteki ku derneket derve diteqiland.

Ê li wir bû ku min rastiya jiyana Carolê fêm kir:

Ew tu carî runanê.

Strangbêja gospelê

Yekşemeke wekî yên din bû. Min hewcedarî hîs kir ku dest bidim aliyê xwe yê ruhanî, û li Alabamayê ev tê wateya çûna dêrê. Li wir

bawerî ne ol e: dik e.

Keşe xutbeya xwe diqedand dema ku ez di deriyê pêşî re, ku ji ber germê bi tevahî vekirî hatibû hiştin, ketim hundir. Min deriyekî kêlekê hilnebijart. Min dixwest ku hatina min di wê civaka biçûk de bê dîtîn.

Wî ez dîtîm û bi dengê bilind got: «Bi xêr hatî, xerîbo.» Min bersiv da: «Bi xêr hatî tu jî.»

Ez rûniştîm. Org dest bi lerizînê kir: dengê tûj, nas, ew «xeyaleta Amerîkî» ya ku Aretha Franklin tîne bîra min jî dema ku kes navdar nîne. Û paşê ew ket hundir.

Dengê wê nedistra: xwe azad dîkir.

Ew Afrîkî-Amerîkî bû, ne ji wan ên ku bê dîtîn derbas dibin, lê ji wan ên ku qeder tenê carekê derdixê pêşiya te da ku bîne bîra te ka mirovek dikare çi bike dema ku jiyan wî diparçiqîne. Dengê wê mezin bû. Jiyan wê biçûk bû. Wê Yekşeman distra da ku bêhnê bigire. Hemû heftayê bêdeng dima da ku bijî.

Dema ku qediya, xelk rabûn ku biçin, wekî ku tiştek nebûbe. Ez nêzîk bûm. Ew matmayî ma: li wir kesî spasiya strangbêja gospelê nedikir. Wekî spaskirina hewayê ye: her kes wê bi xwe re heye dihesibîne.

Min destê wê guvaşt. Min firaqeke biçûk da, ji wan ên ku ji jinên esilzade re têne veqetandin. Ji ber ku her tiştê wê hebû, an jî hema hema her tişt. Tiştê ku jê re lazim bû tenê ez bûm. Û ji bo deqîqeyekê, ez li wir bûm.

«Tu kî yî?» wê pirsî. Min bersiv da: «Ez yek ji wan milyaketan im ku tenê ji bo te ji banî daketin. Û bi saya te, ez îro mirov dimînim. Ez tu carî venagerim.»

Ew bişirî. Nîşaneke baş. Min tişteke nedifirot. Min li tişteki nedigeriya. Min dimêt. Wekî her car.

Meraqa wê nêzîk bû bibe pirsek û biteqe, lê ez jixwe ber bi derî ve diçûm. Û paşê qewimî.

Dengê wê gazî min kir: «Ezbenî! Ezbenî! Xerîbo!» Qîreke bilind, tijî hewa û tişteki ku ne êş bû.

Ez venegeriyam. Ez dikarim qîreke alîkariyê ji qîreke «çima»yê cuda bikim. Ew «çima»yek bû. Û hewcedariya wê bi bersivê tune bû. Diyariya min li ber lingên wê ma. Nîşana min bû. Wê li ser jiyana xwe ya mayî binivîsanda, ya ku kesî tu carî li çepikan nexistibû.

Xwendekara zanîngehê

Ew di nav pirtûkan û cudakariya nazik de dijiya. Ez li derveyî kampusê rûniştibûm, li benda hevkarê berê ku li wir bûbû profesor. Kampus tijî ciwanan bû ku direvin, dikenin, xwe wisa nîşan didin ku kes li wan nanêre. Ne ew. Ew temaşe dikir.

Dema ku hevkarê min a berê hat, ew bi hêz xwe avête hembêza min. Xwendekarê dîmen dît. Wê çavên xwe ji me neguhastin. Û dema ku min hembêza wê vegerand, min li wê nêrî. Tenê li wê.

Mamosteyê diviya bi lez biçe karên din. Wê ez di nîvê hewşê de bi xatirxwestineke bilez û hewayeke bêrîkirinê hiştim. Ez çûm li ser qiraxa kaniyê rûniştim, li kêleka xwendekarê. Ew bişirî. Yek ji wan bişirînan ku ne vexwendin in, ne jî parastin: ew rastî ne.

Min jê pirsî: «Xewnên te çi ne? Tu ciwan î, jîr î... û lanet bedew î.»

Ew sor nebû. Pozbilind nebû. Bi kurtî bersiv da, wekî yekî ku hîn bûye bi rastiyê re bijî:

«Ez xewna revîna ji Başûr dibînim.

Lê Başûr li her derê li pey min tê.»

Min serê xwe hejand. «Tu dizanî ez ji ku me?» Wê serê xwe hejand ku na. «Başûrê Îtalyayê.» Wê ji bo saniyeyekê sekinî. Paşê keniya. Kenekî kurt, ji wan ên ku pencereyekê li ser giraniyê vedikin.

Em hindik axivîn. Lê bes bû.

Min jê re got: «Em ji dayik bûne da ku bi nasname, raboriyê û hêviyan re têbikoşin. Em her tim ji yên din dixwazin ku biguherin, lê guherîna rastîn ji hundirê me bi xwe dest pê dike.»

Ew ciwan bû. Lê giraniya ku hildigirt ne ciwan bû. Û wê ew bi rûmet hildigirt.

Berî ku ez biçim, min dixwest tiştekî jê re bihêlim ku ne axaftin be ne jî soz. Tenê rastî.

«Ji bîr neke, delalê:

Başûr ji Bakur re çî ye, jin ji mêr re ew e.»

Wê li min nêrî. Fêmkir. Tiştekî din ne lazim bû.

Ez rabûm. «Bi xatirê te. Û bextê te xweş be.»

Wê bersiv neda. Tenê bişirî. Û di wê bişirînê de ji tevahiya kampusê zêdetir pêşeroj hebû.

Jina plantasyona nûjen

Randevûya min bi serokê Odeya Bazirganiyê ya Dewletê re hebû. Min berê li Îtalyayê wekî şêwirmend xebitîbû, û hin dînamîkên sazûmanî, gava tu dîsa wan dibînî, yekser tîr bîra te. Ew dirêj, zirav û xweşik bû. Saeteke zêr. Bêhneke nazik a dewlemendiya

kevnar. Ji wê cureyê ku tu nîşan nadî: tu li xwe dikî. Ji ber ku li vir dewlemend bêhna pere nadin. Bêhna her tiştî didin.

Ew bi dewleta xwe serbilind bû. Pir serbilind. Bawer bû ku aboriya Alabamayê piştgiriya tevahiya neteweyê dike, biryar da ku vê îsbat bike û ez birim plantasyoneke pembû. Pêşî erd. Paşê pêvajo. Paşê pêşesaziya çandiniyê ya nûjen, ya ku zincîr rakirine lê heman rîtm hiştine.

Û li wir bû ku min ew dît.

Tav piştî wê dişewitand. Tevgerên wê bi awayekî tirsna hêdî bûn, rast, bêyî gazindekê. Jinek bû di gurbûna mezinahiyê de, bi rûyekî ku wekî ku westanê kolabe. Malbata wê li ser milên wê. Çermê wê qermîçî bû. Çavên wê hişk bûn. Rîtma yekî ku tu carî destûrê nade xwe ku xeletiyekê bike, tu carî.

Min ji serok pirsî ka ez dikarim bi karkeran re biaxivim. Min dixwest «baştir fêhm bikim», min got. Bahananek. Min tenê dixwest bi wê re biaxivim.

Ez nêzîk bûm. Ew çok da û destê min maç kir. Tevgerê kevnar, ne di cihê xwe de, ne di dema xwe de. Min yekser ew sekinand.

Min jê re got: «Rabe ser xwe. Ez ne metran im. Ne jî papa me. Ez tenê mirovek im wekî te.»

Wê bersiv neda. Bi zorê li min nêrî, wekî yên ku nikarin xwe bigihînin ku bi rastî binêrin. Min çend saniyeyan bêdeng ma. Paşê ez çûm. Lê neqediyabû.

Roja din ez bi tenê vegeriyam. Min dixwest wê dîsa bibînim bêyî drameya siyasî ya ku li dora min bû.

Ez li bendê mam ku karker derkevin. Dema ku wê ez dîtîm, çavên xwe xwar kirin. Fedî. Rêz. Û xwesteke tepisandî ku biaxive.

Min ew bi tevgereke hêdî sekinand, bêyî ku tişteki ferz bikim. Ew rûyê berdewamiya veşartî ya Başûr bû: keda kevnar a ku tu carî nehatiye jêbirin. Tenê baştir hatiye veşartin.

Min destê wê girt. Min wêneyekî biçûk ê Padre Pio da wê ku ez her tim bi xwe re hildigirim. Li piştê wê min nivîsîbû:

«Êş piştî ku derbas dibe nayê jibîrkirin.

Tenê dema ku tu efû dikî tê jibîrkirin.»

Min tişteki din negot. Ne lazim bû. Wê bi tevgereke biçûk, ji yên din re nexuya, serê xwe hejand. Lê ji bo min, ew her tişt bû.

Epîlog – Alabama

Alabama ne dewlet e: dadbarî ye. Cihek ku raborî derbas nabe û niha destûrê naxwaze. Her tişt hîn li ser du rêzan nivîsandî ye: kî disekine û kî dikeve. Û, her tim, ya ku disekine jin e.

Min çar rûyên cuda lê heman rastî dîtî: garsona ku tu carî runanê, strangbêja gospelê ku distre da ku bêhnê bigire, xwendekara ku xewna revîna ji Başûrekî ku li pey wê digere dibîne, karkera li plantasyonên nû, mîrasgira kedeke kevnar. Çar çîrok. Heman kok. Heman şerê bêdeng.

Li Alabamayê, jin di nav baweriyekê de dijî ku diparêze û ceza dike, malbatekê ku piştgirî dike û dixeniqîne, civakekê ku temaşe dike û dadbar dike. Dîsa jî li ber xwe dide. Teslîm nabe. Naşkê. Xwe rew a nake.

Mêr Başûrê xwe wekî çavkaniya serbilindiyê vedibêjin. Jin wê wekî ceribandinekê dijîn.

Raman – Alabama

Rastî sade ye: li cihê ku mêr navê nîşan dide, jin cîhanê birêve dibe.

Alabamayê hîn kir ku hin jiyan ne hewceyî dengê ne da ku biqîrin. Hewceyî kesekî ne ku guh bide wan. Û ez, careke din, min tiştê ku ez dizanim kir: derbas bibim, temaşê bikim, fêr bikim, û paşê bêyî tevlihevkerinê biçim.

Ji ber ku Başûrê Amerîkî, wekî Başûrê Gerdûnî, qaîdeyek heye ku bi sedsalan rast maye: yên ku li wir dijîn naguherin. Yên ku wan dibînin diguherin.

Min ew dît. Û ez ê wekî berê nemînim.

ALASKA

Alaska ne dewlet e: sînorekî zindî ye. Herêmek bi qasî parzemînekê mezin, ku mirov lê mêvan e û xweza biryar dide. Bajar hene ku tenê bi hewayê ve girêdayî ne. Gund hene ku mehê carekê doktorekî dibînin. Mal hene ku elektrîk lê luks e û ava germ îmtiyaz e. Li vir serma ne avhewa ye: karakterek e. Mirovan şêwêr dide, adetan dirêse, bêdengiyê ferz dike. Jiyan ji dûrahiyên ne mumkin, karê giran, îzolasyoneke ku kûr dikole û awayê ku em diaxivin, hez dikin û dijîn diguherîne pêk tê.

Civakên xwecihî bi sedsalan kevneşopiyên hildigirin. Jin kevirên bingehîn in: malê diparêzin, zarokan mezin dikin û civakê bi hev re digirin. Lê ew ne deng in. Gelek caran cihê wan tune ye ku tiştên ku dikişînin parve bikin.

Li bajaran—Anchorage, Fairbanks, Juneau—cîhan zûtir dilive, lê tenêti heman e. Jin tên li kar, azadî, pêşerojê digerin. Gelek ji wan

ji aliyê derdorên bajêr, wardiyên li şirketên petrolê, têkiliyên xerab, bêdengiya saziyan ve têne daqurtandin.

Li Alaskayê, dema ku jinek dikeve, deng naçe tu deran. Serma her tiştî digire. Û ya ku winda dibe winda dimîne.

Jina ajokara taksiyê

Ajotina ji balafirgehê heta otêlê bes bû. Çil û pênc deqîqe li ser rêyeke qeşagirtî û jinebiyeke çil salî ji bo saniyeyekê jî dev ji axaftina bi min re berneda. Li Alaskayê her tim wisa ye: mirov bi tenê dijîn, lê dema ku kesekî ku guhdarî dike dibînin, vedibin wekî ku roja wan a dawî be.

Min biryar dabû ku di tevahiya wê rêwîtiyê de ez ê nivîskar bim. Ne rol, ne şirket, ne ceribandin. Ez bênav mam, ji ber ku rastî ev e, min jî bi rastî nizanibû ez li çi digirim. Min tenê dizanibû ku kesek pere dide min da ku tiştekî fêr bikim ku ew nabêjin. Wê bi pirsên asayî dest pê kir: temen, kar, ka ez zewicî me, ka zarokên min hene. Min bi sadeyî bersiv da: «Ez dergistî me.»

Ew ji kenan teqiya. Û ken, li Alaskayê, pasaporta baweriya jinekê ye. Di wê kêliyê de, ez di nav cîhana wê de bûm.

Em gihîştin otêlê. Wê erebe park kir û bahaneyek dît ku bi valîza min re heta odeya min bi min re were. Min yekser tiştek fêr kir: dema ku jinek tiştekî dixwaze, napirse. Digire.

Ew nîşana yekem bû ku diviya ez hişyar bim. Ne xeternak bû, bi rêz bû: jineke ku bi şev bi tenê li Alaskayê erebe diajo nagihîje çil saliyê heke hîn nebûbe ku mêran ji her kesî baştir bixwîne.

Em heval man. Em îro jî ji hev re dinivîsin. Ew şîretan dixwaze, û her car heman hevokê dubare dike:

«Çareseriya pirsgirêkên her kesî li cem te ye, lê ji bo xwe pirsgirêkên te tune ne. Derfetên te hene.»

Jinek ku di sermayaya cemidî de erebe diajo da ku bijî. Û ya ku tu carî dev ji fêmkirina yê din bernedaye, ji wan zêdetir ku wan ew tu carî fêmkiribe.

Jina polîsa sînor

Sibehê ez derketim meşê. Dema ku ez digirim her tim heman tiştî dikim: belge û cizdanê xwe li otêlê dihêlim, tenê karta otêlê bi xwe re dibim. Ev adetek e ku bi salan e min heye. Min li xaniyan, li sermayê, li bêdengiya Alaskayê dinêrî dema ku, bê hişyarî, du erebeyên polîsan hatin. Du efserên jin bi lez derketin, hatûçûn rawestandî, şerîta zer danîn û deverêk dorpêç kirin wekî ku nû kuştinek qewimî be.

Ez li wir sekinîm û min temaşe kir, lê piştî çend saniyeyan yek ji wan ferman da min ku li cihê xwe bimînîm. Wan dixwest wekî şahid ji min bipirsîn.

Şahidê çi?

Min tişteke nedîtibû. Ez tenê mêrek bûm ku dimeşiya.

«Doz» ev bû: kûçikek ji xeniqînê miribû. Kesekî bêyî av hot dog dabûnê. Li Alaskayê ev jî sûc e.

Di wê kêliyê de, min hizir kir ku ez ketime nav setekî filmê. Lê rast bû. Alaska bû. Û ez li wir bûm.

Wan alîkariya min kir ku li erebeya wan siwar bibim û ez vegerandim otêlê da ku belgeyên xwe bigirim. Yek ji wan herduyan fransiyeke baş diaxivî û bi wê dest bi pirsîna min kir.

Kûçik miribû. Diviya sûcdar bihata dîtîn. Ez li wir bûm, ji ber vê yekê ez ji pirsînê re vekirî bûm.

Min got ku ez ji heywanan hez dikim. Ku du heywanên min li Îtalyayê hene. Û ev, di wê mantiqa Bakurê Amerîkî ya nayê ravekirin de, bes bû ku ez «ne gumanbar» bêm hesibandin.

Gerginî kêmbû. Formalîte hilm bûn. Û vexwendineke şîvê hat.

Jina polis, bêtî uniformaya xwe, agirek pê re hebû ku tu li nivê qeşayê li bendê nabî. Stereotîpên li ser jinên Meksîkî an Spanî ji bîr bike: jinên Alaskayê ji bo mayînê germ in, ne ji bo lîstikê.

Şîv sade, rasterast û bê îdia bû. Henekên min ew wisa kenandin ku bi salan wisa nekeniyabû. Li vir, li cihên ewqas dûr, ken malekî kêmbû.

Di dawiyê de, em bêtî soz û hêviyan ji hev xatir xwestin. Tenê tiştek ma, bi hêz û tûj:

Bêdengî.

Ya ku li Alaskayê her tim piştî her çîrokê tê. Û ji qeşayê girantir e.

Keça zanîngehê

Min li otêlê pirsibû ka pirtûkxane li ku ye. Ji bo min, her tim cihekî îdeal bûye: bêdengî li hundir, gotin li derve. Cihek ku mirov aramiyê li xwe dikin, tenê da ku gava ji derî derdikevin vegerin ser xwe yên berê.

Min yekser Elga—sekreter—dît. Berçavkên nûjen bi çarçoveyên sor li xwe kiribûn. Hûrguliyek ku, li ser jineke Bakurî, şêwaz, karakter û seksûeliyeke xwezayî diguhezîne. Min ew ji bo navberekê ya qehweyê vexwend. Wê du caran nefikirî: wê pirtûkxane kilît kir û em derketin.

Em gihîştin rawestgeha otobusê, lê ya me çend deqîqe berê çûbû. Telefonê ku tu carî negihîşt. Trênek ji dest çûyî. Yek ji wan şikestinên biçûk ên ku dibin derfet.

Wê dilê xwe winda nekir. Wekî ku bi salan e min nas dike milê min girt û ez birim mala xwe. Çaya îngilîzî, biskuwtê çêkir, pêşwaziyeke sade, hema hema zarokane. Ez îtalîyê ku bi tesadufê li wir bû bûm, ew xwendekareke zanîngehê ya ciwan bû ku li perçeyekî pêşerojê digeriya. Di wê salona biçûk û rêkûpêk de min tiştek fêhm kir: dilovanî, li Alaskayê, tevgerê kurt e. Kirineke yekser e. Ne formalîte ye: pêwîstî ye.

Ew li mêrekî digeriya. Wê negot, lê di her tevgera wê de diyar bû. Min tiştê tenê ku ez bi rastî dizanim çawa bikim kir: min hin şîret dan wê. Ne ez bûm yê ku diviya destê wê bigirta. Ez hatim dinyayê da ku bidim, ne ku bigirim. Û ew ne dema min bû.

Sê sal şûnde, min e-nameyek wergirt. Wêneyek. Ew, bi zarokê di hembêza xwe de. Û hevokeke tenê:

«Min navê te li wî kir.

Ne ji evînê. Ji rêzê.»

Li welatekî ku qeşa her tiştî digire, carinan tevgerê biçûk bes e ku şopekê bihêle ku tu carî nahele.

Jina malê

Min fêhm kir ku ez dev ji perhîza xwe berdidim. Rojê tenê carekê xwarin dema rêwîtiyê baş bû, lê ne li cihekî wekî Alaskayê, ku serma bêtir destûr te dixwe. Min biryar da ku ji restoranê derkevim û biçim bazarê. Bijartina herî mantiqî bû: baş bixwim û xwecihyan baştir temaşe bikim.

Di supermarketên parêzgehan de, tu her tiştî fêm dikî: çawa cil li xwe dikin, çiqas xerc dikin, çawa li zarokên xwe dinêrin, çawa li ber westanê radiwestin. Ew vîtrîna herî dilsoz a bajêr e.

Min pakêteke prosciuttoya îtalî û hinek mozzarellaya gamêşan girt —luksek kêr di wê sermayaya cemidî de—dema ku erebeyekê kirîne ya tijî bi hêz li kêleka min ket. Bi xweber, min hizir kir ku tesaduf e. Lê di ezmûna min de, jin tiştekî «bi tesadufê» nakin. Ew her tim dizanin ber bi ku ve diçin.

Wê li min nêrî û got: «Prosciutto û mozzarella... divê tu îtalî bî?» Wê di saniyeyekê de her tişt girtibû: netewe, tam, heta xweşikbûna kirîne jî.

Navê wê Rose bû, pêncî û şeş salî.

Ew bi keça xwe, zavayê xwe û du neviyan re dijiya. Ew şahî û barê wê bûn. Ji wê cureya jinê ku malekê li ser avê digire û kes ferq nake.

Min qehweyek li kafeyekê nêzîk pêşniyar kir. Wê bêyî dudiliyê qebûl kir. Kirîna xwe qedand, xist erebeyê û vegeriya cem min.

Li ser maseyê rûniştî, wê dest bi axaftinê kir. Pir. Min guhdarî kir. Min nequt kir. Carinan gotina herî bi hêz ew bêdengî ye ku tu dihêlî yê din bi kar bîne.

Di demekê de wê bişirî û got: «Îtalî, evîn, dayik, pîzza, spagettî...» Hevoka asayî ya li ser stereotîpan avakirî, lê bi nermiyeke rastîn. Min ji xwe pirsî ka wê yek ji pirtûkên min xwendiyê.

Paşê wê got: ew nivîskar bû. Û wê nivîseke min kirîbû, bi navekî sexte hatibû weşandin. Bi şans: wê ez nas nekiribûm.

Wê berdewam kir ku ji min re behsa jiyana xwe bike, mala tijî, rojên hemû wekî hev, tirs ku neviyên xwe bi kêmasiyekê bihêle,

evîna ku nayê gotin ji ber ku eşkere xuya dike.

Dema ku di dawiyê de sekinî, li çavên min nêrî. Yek ji wan nêrînan bû ku ji hezar gotinan zêdetir diaxivin.

Min tenê ev jê re got: «Ez ê sibê pirtûka te bikirim.» Û paşê ez ê nirxandinê ji te re bişînim.»

Ew bi hest bû. Dengê wê hinekî lerizî: «Spas. Tu nizanî ku nasîna te çiqas bandor li min kir. Çi mirovekî xweşik, bi edeb... Ma hemû îtalî wisa ne?»

Min wekî ku her tim bersiv didim bersiv da: «Li dest û lingan binêre. Li wir e ku tu dikarî fêhm bikî ka mirovek bi rastî ji ku tê.»

Rose bişirî. Bişirîna jineke nexuya bû ku, ji bo nîvrojekê, dev ji nexuyabûnê berdabû.

Epîlog – Alaska

Alaska ne pêşwaziya te dike ne jî te red dike. Temaşe dike. Te dipîve. Te di nav gumanê de dihêle heta ku bizane ka tu têra xwe dilsoz î ku rojeke din bimînî an têra xwe aqilmend î ku biçî.

Di vê dewletê de, dûrahî ne erdnîgarî ye: mirovî ye. Mirov di bêdengiyên ku çend saniyeyan dom dîkin de dijîn, lê li vir dibin meh. Tenê zimanê wan ê dayikê ye. Û jin ew in ku wê herî baş diaxivin. Min çar jin di çar rolên cuda de dîtin, û tiştekî wan ê hevpar hebû: li benda kesî nebûn.

Ajokara taksîyê diajot da ku nesekine. Jina polîs cîhanek kontrol dîkir ku nedihat kontrolkirin. Xwendekara zanîngehê li cihekî ku niha jê distand li pêşerojê digeriya. Jina malê piştgiriya maleke tevahî dîkir bêyî ku kes wê bibîne.

Li Alaskayê, jin napirsin. Tevdigerin.

Cihêk e ku jîyan kurt e, şev dirêj e, û rastî ne hewceyî temaşevanan e.

Raman – Alaska

Alaskayê tiştêkî sade û hov hîn kir: cîhan ne di navbera mêr û jinan de dabeşkirî ye. Di navbera yê ku barê hildigirin û yê ku wî datînin ser yê din de dabeşkirî ye.

Di vê dewletê de, ew bar hildigirin.

Min nazikî nedît. Min rûmet dît. Min aramiyek dît ku ne ji aştiyê tê, lê ji hînbûna bahoze. Min jin dît ku gazinan nakin ji ber ku dizanin heke bikirana, kesî guh nedida.

Jinên Alaskayê ne ji ber ku tune ne nexuya ne. Nexuya ne ji ber ku kes têra xwe dirêj li wan nanêre da ku bi rastî wan bibîne.

Ew dayikên bê dem in, karkerên bê bername ne, parêzvanên bê temaşevan in. Beşek ji civakê ne ku li çepikan naxwaze. Û tu carî naxwaze.

Jinên Alaskayê behsa ezmûnên xwe nakin. Ji ber vê yekê niha ez dikim.

ARIZONA

Arizona birîneke vekirî ye di çolê de. Berfirehiyek ji toz, kanyon û bêdengiyan ku kufrê nakin dadbar dikan. Li vir tav ne germ e. Dişewitîne. Û şev ne hênik e. Dabeş dike.

Dewleteke sînor e, ku her rê gumanbarekî hildigire. Koçber, ajanên parastina sînor, eşîrên xwecihî, veteran, ajokarên kamyonan, jinên bi tenê, malbatên şikestî: hemû di nav germeke bê efû de tevî hev bûne.

Bajar nûjen xuya dikin, lê gava ku tu ji derdorê derdikevî rastiye hîs dikî: Arizona çol e, valabûna ji nifûsê ye, tiryak e, pevçûnên di navbera çandan de ye, kokên xwecihî ne ku tu carî naqedin û tenêtiyek e ku asoya wê tune.

Û jin? Li vir di çavê bahozê de dijîn: di navbera sînor û nasnameyê de, di navbera mayîn û serbilindiyê de, di navbera tundî û azadiyê de.

Jina Arizonayê dikare her tişt be: – Xwecihiya Hopî an Navajo– Koçbera Meksîkî– Dayika bi tenê ji bajarekî xeyalet– Efsera parastina sînor– Hemşîreya li rezervan– Xwendekara Phoenixê ku xewna revê dibîne.

Lê di her rolê de heman bar heye: li ber xwe bide bêtî ku bikaribe bisekine.

Jina polîsa sînor, 38 salî

Hevdîtineke bi hêzên ewlehiyê re, li her derê cîhanê, her tim ceribandineke civaka ku tu tê de yî ye. Min ew her tim wekî rûbirûbûneke rasterast bi herêmê, qaîdeyên wê, sînorên wê, xeyaletên wê re jiyaye.

Wê nîvrojê, min erebeyek kirê kiribû da ku xwe azad û serbixwe hîs bikim. Ez bawer bûm ku rê ya min e. Lê li Amerîkayê, rê tu carî ne ya te ye. Deyndarê te ye.

Min çar saetan bêtî rawestandî ajot. Paşê pênc. Çola Arizonayê bê efû ye: kanyonên bêdawî, bédengiyên ku dilerizînin, mîlên ku hemû wekî hev xuya dikin.

Û paşê min ew dît. Erebyeke polîsan bi ronahiyên xwe yên dibiriqîn. Fermana rawestanê.

Jinek derket. Rûçikên wê bi zelalî Meksîkî bûn, çavên reş ên tund, porê tarî paşve kişandî, lêvên sor. Ray-Banên tarî, û laşek ku wekî ku ji çolê bi xwe hatibe kolandin. Bêyî ku bifikirim, min jê re got:

«Ma hûn ji pêşbirkeke bedewiyê reviyane?»

Wê nehişt ku kes nêzîkî wê bibe. «Xwe qeşmer neke. Belgeyan derxe, an ez ê te bigirim.»

Pir zelal. Kujer. Profesyonel.

Min her tişt da wê. Pirsên asayî: çima ez ewqas nêzîkî sînora bûm, ji ku dihatim, çima bi saetan bi xeteke rast ajotibûm. Min bersiv da: «Ez nikarim bêjim ez kivarkan berhev dikim. Ez dixwazim Amerîkaya rastîn bibînim, ya ku tu di pirtûkan de nabînî.» Wê ez ji erebeyê derxistim. Her tişt kontrol kir. Paşê li min hûr bû. «Çima alkola te tune? Çima tu cixareyê nakişînî?» «Ez lîstikvanekî rugbyê yê berê me. Tenê yek ji xelatiyên min maye.» «Xwarin?» wê got. «Tiştê ku ez dixwazim nayê xwarin. Tenê dikare bê hezkirin.» «Kûçik?» ew keniya. «Na.» Ew hişk bû. Fêma kir ku ez pir pêş de diçim. Erdê xeternak bû: hêz, desthilatdarî û heta karakterek wê hebû ku destûr nedixwest. «Ma tu dikarî bizanî tiştê ku tu tenê dikarî jê hez bikî?» wê pirsî. «Bê guman. Ya ku her tişt jê dest pê kir, ya ku em çêkirin, ya ku me zindî dihêle, ya ku me ber bi pêş ve dibe.» «Kî?» «Jin. Ma we fêma nekir?» Wê bersiv neda. Belge li min vegevandî. «Vegere. Ev ne rêya te ye.» Min guh da. Ew tiştê herî aqilmend bû. Paşê şev hat.

Û saet deh, di lobiya otêla min de, min dît ku ew dikeve hundir. Cilên sivîl. Heman nêrîn. Heman hêz. Jinek ku tam dizanibû çi dixwaze.

Ew nêzîk bû. «Ez dikarim vexwarinekê bigirim?»

Min bersiv da: «Na.» Û ez rabûm.

Wê milê min girt. «Çima tu diçî?»

Min li çavên wê nêrî û rastî got:

«Revîna ji xeterê ne tirsonekî ye. Aqilê selîm e.»

Û ez çûm.

Jina Navajo

Wê sibehê, ez dereng şiyar bûm. Diviya ez paşê li kampusê, wekî axaftvanekî mêvan, biaxivim. Min çenteya xwe ya kar girt, daketim parkingê û li otobusa yekem a ku «Campus» li ser nivîsandî bû siwar bûm. Xeletiyêke sade, ehmeqane, bêguneh.

Piştî saetekê, min hîn tiştek nas nekiribû. Rêyên cuda, dûmenên cuda, û kes danediket. Paşê otobus sekinî. Dawiya rêyê.

Rezerva Navajo.

Otobusa din dê roja din biçûya. Ne telefon, ne têkilî, ne rêyek ku hevkarên agahdar bikim. Diviya ez roja din xuya bibûma û şaşfêmkirinê rave bikira. Diqewime. Jiyan hişyarî nade.

Gava ku ez ketim rezervê, serokê Hindiyan ez wekî xizmekî ku piştî salan vedigere hembêz kirim. Wî jina xwe, keça xwe û xizmên xwe yê nêzîk bi min dan nasîn. Wan der û dor nîşanî min dan, vexwarinek pêşkêşî min kirin, û bi rehetî gotin:

«Em îro piştî nîvro ji bo te şahiyekê li dar dixin.»

Ew li benda kesekî din bûn. Ez ê bi tesadûfê li wir bimama. An jî carinan qeder bi kincê xeletiyekê tê. Ez bişîrîm. Min qebûl kir. Min hişt çol biryarê bide.

Goştê bufaloyê. Kulîçeyên xwînê. Kartol, îsot û pîvaz. Bîra û alkol bê sînor. Cilên kevneşopî li her derê. Agir dişewitî. Defên hêdî. Û

keça serok şeqeyek bi pereke spî li serê min dikir.

Ew Navajoyeke rastîn bû. Bêdeng. Baldar. Hînbûyî ku her tiştî bibîne û tiştek nebêje. Yek ji wan jinên ku di nav kevneşopî, kar, birîrên malê yên ku kes ragihîne nake, û nasnameyeke ku heta di bin betonê de jî namire de mezin dibin.

Şahî heta derengê şevê dom kir. Dîmenên ku min di filmên John Wayne de dîtibûn, lê berevajî: ew ne êrîşkar bûn. Ew rizgarbûyî bûn.

Wan ez di konê serok de razandim, li ser çermên bufaloyan dirêj kirî. Bê cil. Rêûresmeke kevnar. Min qebûl kir. Ez ne li wir bûm ku li dijî cîhanekê derkevim ku pêşwaziya min kiribû. Piştî demekê, keça serok ket hundir. Heman şewaz. Bê gotin. Tenê hebûn.

Paşê serok û jina wî hatin, her yek di çermên xwe de, her yek di cihê xwe de. Li keça xwe nêrîn. Û li min nêrîn. Dilxweş. Aram. Wekî ku her tişt li cihê xwe yê rast be.

Sibeha din, min li serşokekê geriya. Wê qamîştanek û çemek nîşanî min da.

Min xwest di çem de xwe bişom, lê av şêlû û tijî masî bû. Ez ketim nav qamîşan. Zelal xuya dikir.

Ez şaş bûm.

Gava ku ez bi cih bûm, du Hindî bi rojnameyan di destên xwe de derketin, wekî ku tiştê herî asayî yê cîhanê be. Paşê yê sêyem. Paşê yekî din.

Tevahiya gund di heman qamîştanê de diçû destavê.

Û min hizir dikir ku ez bi tenê me.

Otobusa vegera şaristaniyê nêzîk bû biçe. Min nikaribû ji dest bidim.

Keça serok ez rawestandim. Di çavên wê de guman hebû. «Ez ê te dîsa bibînim?»

Min laptopa xwe da wê. Awayek ji bo ku em di têkiliyê de bimînin. Derfetek.

Lê ew têkilî tu carî nehat.

Ji ber ku bêdengiya Hindiyan ne nebûn e. Dîrok e. Qanûn e. Bîr e ku li piştrastkirinê nagere.

Hemşîreya bajarê xeyalet – 45 salî

Tîroîda min dest pê kiribû ku tevlihev bibe. Min nedixwar, lê giraniya min zêde dibû. Klasîk.

Min dermanxane ceriband: bê reçete, bê derman. Min supermarket ceribandin: bê guhertoyên bê reçete. Tenê vebijarka ku mabû nexweşxane bû.

Û li wir min ew nas kir.

Conchita.

Hemşîre. Çil û pênc salî. Ew li deverên terikandî yên Arizonayê dijiya, ku germ wekî nifirekê giran e û şev bi overdozan, sîrenên dûr û xaniyên vala tijî ye. Di bajarên xeyalet de, mirov heta dema ku zindî ne jî winda dibin.

Wê li min nêrî. Her roj wê mirovên bêhêvî, tiryakkêş, birîndar, malbatên şikestî didîtin. Kesekî wekî min—biyanî, bi kostûm, bi edeb, û tenê ji bo dermanê tîroîdê li vir—ne di lîsteya pirsgirêkên lezgîn de bû.

Dîsa jî prosedur bendeke ku nayê derbaskirin bû. Obamacare ji her kesî re xizmeta tenduristiyê dida, erê, lê tenê heke ew di nexweşxaneyê de bihatana razandin.

Ne diviya ez di nexweşxaneyê de bihatama razandin. Diviya min tenê berdewam bikira ku bijîm.

Min israr nekir. Ne lazim bû. Min tenê jê re got ku ez li otêla nêzîk dimînim. Min navê xwe jê re hişt: Ferdinando. Tiştêkî din na.

Ez çûm. Wê şevê, nêzîkî nîvê şevê, telefona otêlê lêxist. Resepsiyonîst ji min pirsî ka ez dikarim destûrê bidim xanimekê ku derkeve jor an ez tercîh dikim ku dakevim lobiyê.

Min hîlbijart ku dakevim.

Conchita li wir bû. Bi cilên sîvîl. Bê unîforma, bê rol.

Wê pirsî: «Em dikarin biaxivin?» Min serê xwe hejand.

Em çûn pubeke nêzîk. Li hemberî hev rûniştî, wê destê xwe xist bin maseyê û zerfeke biçûk a spî da min. Di hundir de, dermanên min. Wê ew derbas kirin wekî ku yek tiryakê dide tiryakkêşan. Bi heman baldariyê, heman xeterê, heman veşartinê.

Min fêm nekir çima wê ev kir. Min tiştêk jê nexwestibû.

Min tenê dema ku ew axivî fêm kir.

Wê got: «Ne derman e. Awayê ku we tişt xwestin e. Rêbaz. Edeb. Şêwaz.»

Wê li çavên min nêrî. Jineke ku rojên xwe di nav qîran, rewşên awarte, tundî û xizaniyê de derbas dike, yekser yên ku naxwazin bigirin, lê tenê dijîn, nas dike.

Wê lê zêde kir: «Ez vê ji bo her kesî nakim.» Û min ev dizanibû.

Di nav çoleke tijî nebûnan de, jineke nexuya biryar dabû ku li wir be.

Xizmetkara Tucsonê – koçbera 22 salî

Piştî nîvro, dilê min li tişteki şêrîn diçû. Ne birçîbûn bû, kêmasiya hezkirinê bû, û min ev dizanibû. Dermanê herî sade ew bû ku li restoraneke rûnim û tişteki bi şekir siparîş bikim.

Garson yekser hat. Biçûk, zirav, bi laş nazik lê di tevgerê de bilez. Wekî xwişka Speedy Gonzales bi daw xuya dikir: di navbera maseyan de dişemitî wekî ku gozekên wê agir girtibin.

Min jê pirsî: «Tu çend salî yî?»

Wê li defterokê jî nenêrî. Bi hêrs li min nêrî.

«Ji te re çi? Bixwe, bide û biçe. Û heke tu min aciz bikî, ez ê gazî polîs bikim.»

Bîst û du kîlo laş. Bîst ton karakter. Dînamîta safî di firaxeke camê de.

Xwedî yekser derket, lêborîn xwest. Wî her tişt dîtibû. Min tişteki xelet nekiribû, lê ew ne ji wan bû ku analîz bike: wê bertek nîşan dida.

Wê çîroka xwe ji min re got. Bê tişteki ji Meksîkayê hatibû: ne pere, ne malbat, ne belgeyên xurt, ne bawerî. Li ser maseyan xizmet dikir da ku bijî û hêviya pêşerojekê dikir ku Arizona kêman caran pêşkêş dike.

Ew bi lez bû. Hemû leza cîhanê. Û ew lez sînore wê bû.

Min pênûs û kaxez xwest. Min nameyek nivîsî. Ne romantîzm, ne xeyal: tenê rastî. Min ew bi destê xwedî ji wê re hişt, yê ku serê xwe

hejand wekî ku yek serê xwe ji kesekî re dihejîne ku rêzê nîşan dide.

Roja din ez di ber cih re derbas bûm. Ez neketim hundir. Min tenê dixwest temaşe bikim.

Ji nişkê ve min dengê gavên bilez li paş xwe bihîst. Derbeyek li pişt min.

Ez zivirîm.

Ew bû.

Rûyê westiyayî, çavên bi hêrs, bêhnçikîn.

«Ez bîst û du salî me,» wê got.

«Û tu li ku lanet radizê? Min hemû şevê li te geriya. Heta polîs jî nizanin tu li ku yî.»

Min li wê nêrî. Ew heman keça şeva berê bû, lê bê zirx. Zarokek di cîhanekê de ku mezinan dixwe.

Min xatir jê xwest. Û ez çûm. Ne ji bêxemiyê. Ji rêzê. Ji ber ku hin nazikî divê neyên destdan: divê tu wan berdî.

Epîlog – Arizona

Arizona ne dîmen e: sînor e. Û sînor nayên derbaskirin. Bi wan re rû bi rû dibin.

Di vê dewletê de, germ ne germahî ye: dadbarî ye. Çol ne cih e: tenêti ye. Mirov najîn li ber xwe didin.

Min çar jin nas kirin û gotina wan hemûyan yek bû: mayîn. Jina parastina sînor, heta diranan çekdar lê bi qasî çola ku diparêze bi tenê. Jina Navajo, keça erdekî bê efû û bîranînekê ku tu carî baş nabe. Hemşîreya bajarên xeyalet, ku jiyanan bê dîtî derman dike

û yê ku tişteki ji wan re nemaye rizgar dike. Garsona koçber, bîst û du sal hêrs û nazîkî, di şer de bi cîhaneke ji xwe mezintir re.

Çar rêyên cuda. Heman çol li hundir.

Li Arizonayê, jin li benda pêşerojekê namînin: bi hemû hêza xwe lê digerin. Ê dema ku nabînin, berdewam dimeşin. Ji ber ku rawestan tê wateya windabûnê.

Mêr di vê dewletê re derbas dibin da ku kanyonan bibînin. Jin tê re derbas dibin da ku ji mirinê birevin. Ê vê yekê di bêdengiyê de dikin, bêtî ku tişteki ji kesî bixwazin.

Raman – Arizona

Çol tişteki hînî te dike: kes bi tenê najî.

Dîsa jî, yê ku vê dikin jinên Arizonayê ne. Her roj. Her şev. Di avhewayeke ku bêhnê biçikîne û civakeke ku dixwaze tu bi hêz bî heta dema ku tu nikarî jî.

Ew jin in ku dema wan tune ye gazinan bikin. Dema wan tune ye xewnan bibînin. Dema wan tune ye xeletiyên bikin.

Ê ez, careke din, min tiştê ku her tim dikim kir: min ew nas kirin, temaşê kirin, guhdarî kirin, û paşê min ew berdan. Ji ber ku rêz ji negirtinê jî tê. Arizonayê anî bîra min ku jiyan hene ku naxwazin bêne fêmkirin: tenê dixwazin neyên paşguhkirin.

Ê ez ê wan paşguh nekim. Tu carî.

ARKANSAS

Arkansas kevanekî hêdî ye di navbera girik, çem û xaniyên darîn ên ku dinalin de. Ew dewletek e ku deng nake, ji ber ku deng dê baleke nexwestî bikişîne. Li vir her tişt heta hestî tazî bûye: karê

çandiniyê, kanên jibîrkirî, civakên veqetandî, tax ku tê de feqîrî ne qonaxek e, lê mîrasek e.

Ev Amerîka ye ku li derveyî nexşeyê dijî. Dewlemendî li Rojava ye. Nûjenî li Bakur e. Yên din li vir dimînin: ewên ku tu alternatîfa wan tunebû.

Jinên Arkansasê ew in ku tiştê mayî bi hev re digirin: malbatên bêstîqrar, xaniyên ku dirûxin, mêrên ku tune ne an jî zêde dixebitin. Jina Arkansasê zû mezin dibe, zû dizewice û zû pîr dibe.

Ew e: – dayikeke tam-dem – hemşîreyeke bê bawername – psîkologeke ji nişka ve – aşpêj, ajokar, perwerdekar – karkereke bi meaşekî kêr li supermarketan, li zeviyan, li klînîkên erzan.

Lê ew li vir naqede. Arkansasê aliyekî din jî heye: hişk, veşartî, ji karên ku hêz didin lê jiyanan distînin pêk tê. Ew herwiha ev e: – karkereke postê ku sirên hemû welêt dizane – rêvebereke şirketên herêmî, bê prîm û bê rûmet, tenê stres – karmendeke bac û dahatê, ku jê ditirsin lê guh nadinê, di bin kaxez û meaşên kêr de pelçiqî – ajaneke FBI ku wek ceza an ji bo parastinê hatiye şandin vir, mecbûrî bêdengiyê – teknîsyeneke ava bajêr, ku avê ji civakê re misoger dike ku navê wê jî nizane – karkereke şirketeke dermanan, ku tê de derman tên soz dayîn lê dewreyên dijwar tên pêşkêşkirin

Bawerî lenger e. Zehmet rojane ye. Tenêti adet e.

Li vir jin li azadbûnê nagerin: ew li bêhnvedanê digerin. Û gelek caran wê nabînin.

Karkera postê – 48 salî

Li Arkansasê, posta di dilê bajarok de ye. Ew ji cihekî ku tenê name û pakêt di nav re derbas dibin zêdetir e: gotegot, çek, gilî, sextekarî û îtiraf li wir digerin.

Ew wê li ser lingan dihêle. Ew her tiştî li ser her kesî dizane. Lê kes tişteki li ser wê nizane.

Ji bo min, wek vegera ofisa diya min bû. Sî û pênc sal li postê, û hin dînamîk yekser tî naskirin: hiyerarşiyên hişk, bawerî ku tenê bi çend kesên bijartî tê dayîn, pere ku dest diguherîne lê her tim di bin kontrolê de. Ez ketim hundir û min jixwe dizanî ku ez ê çî bersivê bistînim. Pêşbînîbûn awantajek e.

Henek bû ku Kriss, 48 salî, rêvebera, deriyê ofisa xwe ji min re vekir. Wê yekser wek «şêwirmendekî biyanî» li min nêrî, bi wê meraqa tevli bêbaweriyê ya jinên ku fêr bûne bawerî bi kesî nekin lê ji kirina her tiştî bi tena serê xwe westiyane.

Pêşî, wê nîşanî min da ku ew dikare çî bike. Paşê, bi wêrekiyeke zêdetir, ku ew çî dixwaze.

Gava ku astenga yekem hat derbaskirin, tîkiliya bi pereyan û amûrên wê yên rojane re yên mayî jî helandin. Wê dest bi axaftinê kir. Tîkiliyên dijwar bi rêveberiyê re, kariyera asêbûyî, sozên şikestî, kontrolên berdewam, sifir naskirin.

«Pêdiviya min bi çareseriyên bilez û bibandor heye,» wê got.

Min tenê hevokeke latînî jê re got, wek tehrîkekê avêt holê: «Do ut des.» Ez ê bidim te da ku tu jî bidî.

Wê yekser fêm kir: «Ez ê her tiştê ku tu dixwazî bidim te, heke tu alîkariya min bikî.»

Di nav sê rojan de, min rêzeke nameyan ji bo Rêveberiya Giştî amade kir. Wê ew xwendin, îmze kirin û şandin. Demeke kurt şûnde, gazîkirin hat.

Wê xwest ku ez wek şêwirmend bi wê re biçim. Min qebûl kir. Encam zelal bû: – derbasbûn ji karmendê bo rêveberê – zêdebûna

meaşê – heman rol – kontrolên pir kêmtir.

Ew ji ofîsê derket û ji kêfan difiriya. Ew pirsgirêkek bû ku herî kêmtir pênc sal bû bi xwe re hildigirt, û di hefteyekê de wînda bû.

Êvarê, wê ez birim şîvê.

Ew bi cil û bergên zerîf hat, ji wê ya ku min li ofîsê dîtibû cuda. Diyar bû ku kesekî alîkariya wê kiribû ku xwe amade bike: hevkar, heval, keça wê. Her kesî beşdarî wê derbasbûnê bûbû, ji «jibîrkirî» bo «jineke ku bi çavan tê dîtîn».

Di dawiya şîvê de, ew çû ber kasê da ku bide. Ew vegeriya bêyî ku dabe. Xwediyê xwaringehê ew rawestandibû: fatûre jixwe hatibû dayîn.

Min berê ew hişyar kiribû: «Qurûşekî jê nestîne. Hesab yê min e.»

Kriss keniya. Paşê wê ji min re got ku em biçin. «Ez ê te bibim malê. Ez dixwazim diyariya ku tu heq dikî bidim te.»

Min tam dizanî ku çi di hişê wê de ye. Min jê re got ku ew pêşde biçê, ku ez ê piştî demeke kurt bigihîjim wê.

Ez, berevajî, ber bi balafirgehê ve çûm. Min dewlet terk kir.

Sê roj şûnde, min e-nameyek ji wê stend. Wê ji min re nivîsî ku ew ji helwesta min dîlşikestî bû, lê herwiha spasdar ji. Bi gotinên wê, wê «zilamekî taybet dîtibû ku ji bo guhertina jiyana min tiştek di berdêla wê de nexwest.»

Ajana FBI ya ji rê derketî – 38 salî

Ji Washingtonê hatî, bi lêpîrsînên mezin, brîfîngên giran û odeyên camîn ên bi mêrên ku jiyana kesên din diyar dikin re fêr bûyî. Niha ew xwe li stasyoneke derdora bajêr a Arkansasê dibîne: tiryakên

erzan, şideta nav malê, bêdengiyên serhişk. Hêza wê bêkêr e.
Tenêtiya wê heye.

Ez li wir bûm da ku jêhatîbûn û qelsiyên xwe ji Balyozxaneyê re
eşkere bikim. Protokola standard. Ez dikevim ofîsa wê: Marion, 38
salî, ajaneke federal ku bi zorê hatiye veguhastin.

«Divê em hev bi navê pêşîn bang bikin, Nando,» wê yekser got. «Ji
min re bêje: qelsiyên te hene?»

«Erê. Jin.»

Ew hişk bû. «Mebesta te çi ye?»

«Ez alîkariya wan dikim, heke ji destê min bê ez ji wan hez dikim...
û ez wan bi cih dihêlim. »

«Çima?» wê pirsî. «Ji ber ku tu her tim bi heman diranan dicûyî, lê
yên me pir zêdetir in. Ev tiştêkî tevgerî ye: her tişt nayê girtin, her
tişt nayê ragirtin.» Wê niha dixwest ku were analîzkirin. «Wê
demê vê bi min re jî bike. Ji min re bêje çima ez hatim veguhastin
vir. Nîşanî min bide ku tu çi dibînî.»

Sê deqe. Ne zêdetir. Bes bû ku ew hilweşe.

Pirsgirêka wê sade bû: wê nikaribû hestên xwe kontrol bike. Di
ajanseke wek FBI de, ev nifirek e. Te qels dike, te nebawer dike,
lêpîrsînên te jî te distînin û te dişînin cihê ku tu nikarî zirarê bidî.

Min jê re got. Bê filtre.

Di destpêkê de, wê red kir. Paşê saniyeyekê fikirî. Û ket girî. Wê ez
himbêz kirim wek ku meriv kesekî himbêz dike ku rastiye dibêje
dema ku wêrekiya kesekî din nebûye.

Paşê wê belgîyên ku rewşa min piştrast dikirin îmze kirin. Ew
kiryareke mantiqî bû, lê îmzeyê wê hestiyarî bû.

Dema derketinê, min telefonî Washingtonê kir. Min daxwaza veguhastinê kir: «Min bişînin Miamiyê. Ez nikarim li vir bi cih bibim. Ez ê li wir azad bim.»

Şeş meh şûnde, Marion hîn ji bi min re di têkiliyê de bû. Telefon, e-name û daxwazên hevdîtînê.

Min her tim heman tişt jê re digot: «Pêşeroj tune. Ez jixwe li cihekî din im.»

Wê dev jê berneda. Ew di FBI de bû. Û dema FBI te dike hedef, zû te bernade.

Karkera dermanan – 55 salî

Ew li kargeheke ku ji bo tevahiya welêt derman çêdike dixebite. Îroniyêke bi hêz: ew kesên din derman dike, xwe jehrî dike. Kîmyewiyên giran, dewreyên dijwar, maskeyên ku tenê nivê parastinê didin, meaşek ku li hember tu tiştî naparêze.

Kes navê wê nizane. Her kes wan hebên ku di destên wê re derbas dibin vedixwe.

Ketina min ne plankirî bû. Her tişt li şîvekê dest pê kir, piştî Covidê, dema ku min bi ken got ku min çar doz Pfizer girtine, hemû ji heman partiyê, û ku di wê partiyê de «guhertoyêke Viagra» hebû ku feydeyên mayînde misoger dikir. Henek. Yek ji yên min.

Lê kesekî li maseyên nêzîk guhdarî kir. Û nûçe li welêt belav bû. Paşê li cîhanê.

Şirketa dermanan xwest min bibîne. Da ku fêhm bike. Da ku kontrol bike. Ji ber ku li Dewletên Yekbûyî, dengê civakî yê baş dikare bihayê pişkê du qat bike.

Ew ez birim nav kargehê. Hema ku ez ketim hundir, 130 kes rabûn ser piyan û li çepikan dan. Rûyê min sor bûbû, û ew bawer bûn ku ez ê niha «sir»ê eşkere bikim.

Mîn rastî got: «Henek bû.» Wan bawer nekir.

Rêveber, berpirs û sekreter li dora min kom bûn: her yekî hûrguliyek, piştrastkirinek, îşareteke rastiya teknîkî dixwest.

Lê karkerek bû, 55 salî, destên wê ji kîmyewiyan xirabbûyî, piştî wê ji salên karê nedîtî xwar bûyî, ku daxwaza hevpeyvînekê ji min kir. Ew bi min re birin odeyekê. Ew bi xemgînî ket hundir. Vala. Westiyayî.

Em çil û pênc deqeyan axivîn.

Ne li ser vakslan. Ne li ser partiyan. Ne li ser hêzên mûcîzeyî.

Em li ser jiyanê axivîn. Li ser têkçûnên ku wek normal hatine nîşandan. Li ser xewnên ku hatine veşartin ji ber ku li wir kes ne xwediye wê luksê ye ku xewnan bibîne.

Mîn tenê rastiyeke jê re got: «Xewndîtî derman nake, lê xilas dike. Û ji dermanê herî erzan ê ku tu çêdikî kêmtir buha ye.»

Ew bi bişirîn derket. Hevkarên wê lê dinêrîn wek ku wê dermanê dijî-jehrê ye gerdûnî dîtibe.

«Wî çi ji te re got?» wan jê pirsîn.

Wê bersiv neda. Û ez jî tu carî nabêjim.

Ew sira herî sade ya cîhanê bû: gotin, heke tu zanibî wan li cihê rast bi cih bikî, cihan vedikin li wir ku hewa tunebû.

Û ji bo wê, wê rojê, tenê bêhnkişandin bes bû.

Jina diz a zerîf – 30 salî

Ew ne bi însîtinktê didize. Ew didize ji ber ku Arkansas li kesên ku bi tu tiştî re hatine dinyayê nabihûre.

Ew xwenda, jîr û bi awayekî tirsnaq biriqandî ye. Wê dikaribû bibûya rêveber, profesor û şêwirmend. Li şûna wê, ew bûye siyek: di navbera malan, sohbetan, nasnameyan, sozan û derfetên windabûyî de digere.

Min ew li ser înternetê nas kir. Daxwazeke alîkariyê li ser Skype hat, profileke paqij, navek ku wek kodekê xuya dikir: Last A. Jê re gotina spehî heqaret bû. Spehî kê-m-gotin bû. Diz xwezayî bû. Bêaqil normal bû. Mîtekeke bi makyajeke bêkêmasî.

Wê alîkarî ji min xwest. Min da wê.

Di nav salekê de, wê 14.000 dolar berhev kiribûn, hemû ji bo pêdiviyên ku wê gotibûn. Tu carî hevdişînek tune. Tu carî vîdyo-axaftînek tune. Tu carî telefonê tune. Tenê nameyên dijîtal, daxwazên bi baldarî hatine amadekirin, rewşên awarte yên ku rastîn xuya dikirin.

Ew sextekariya herî şîrîn bû ku min qet jiyabû.

Di dawiyê de, min biryar da ku biçim li wê bigerim. Little Rock. Bajarê Bill û Hillary Clinton.

Min diya wê, Rita, nas kir. Jîneke diloan û tevlihev ku bi rastî keça xwe nas nedikir. Gava min dît, ew nelerizî; berevajî, wê bi xwezayîbûna kesekî ku bêhnê dikişîne pereyên zêdetir ji min xwestin.

Di wê kêliyê de min rastî dît.

Ew ne bi tenê bû. Ew bi komeke li Ganayê ve girêdayî bû. Wê 55% ji qezenca xwe vedigerand. Profesyoneleke ji neçarî. Her kesî ji min

pirsî ka ez çawa ketime listikeke ewqas qirêj. Min çawa bawer kiribû. Dabû. Berdewam kiribû. Qebûl kiribû.

Lê bersiv sade bû, û di hundirê min de zelal bû:

Kesên ku ji bo alîkariyê hatine afirandin li xirabiyê nafikirin. Ew tenê qenciya ku dikarin bikin dibînin, heta dema ku cîhan berevajî nîşanî wan dide.

Epîlog – Arkansas

Arkansas ne dewletek e: ew xefikeke hêdî ye. Torek ji feqîrî, bêdengî, karê herî kêr û jiyanên ku bi bêdengî winda dibin. Jinên ku min li vir nas kirin xilasî nedixwestin. Wan tenê cihek dixwest ku tê de bêhnê bikişînin.

Karkera postê, şahbanûya hemû sirên welêt, tenê dixwest nirxa xwe vegerîne. Ajana FBI, ku ji jor ketibû, ji tawanê bêtir li dijî xwe şer dikir. Karkera dermanan, nedîtî di nav heb û kîmyewiyan de, cîhan xilas dikir û hêdî hêdî xwe jehrî dikir. Ê Diza zerîf... ew sembola bêkêmasî ya vê dewletê bû: jîr, biriqandî, lê mecbûr ku riya ku jiyanê li ser wê ferz kiribû hilibijêre.

Arkansas tiştêkî sade nîşanî min da: li vir, jin çawa ku ji destê wan tê sax dimînin. Hin xwe digirin. Hin revîyan. Hin dişemitin nav siyan ji ber ku ronahî qet li wir nebûye.

Ê hemû, bi awayekî an awayekî din, ne amade dimînin. Ne ji ber ku ew winda ne. Lê ji ber ku kes wan nabîne.

Raman – Arkansas

Li vê dewletê, min fêr kir ku feqîrî ne rewşeke aborî ye. Ew rewşeke hestiyarî, çandî û derûnî ye. Ew bawerîya kûr e ku meriv heqê tiştêkî din nake. Yê ku li vir ji dayik dibin divê li dijî qedereke nenivîsandî şer bikin.

Jina Arkansasê ne xwediyê pêşerojekê ye: ew bi destên xwe yên tazî pêşerojekê ava dike. Her roj. Di nav civakeke ku behsa derfetan dike lê tenê saxmayînê belav dike.

Min li vir tiştekî zelal dît:

Jin nakevin.

Ew tên hiştin ku bikevin.

Û gunehê rastîn ne feqîrî ye. Ew bêxemiya wan e ku temaşe dikin û derbas dibin.

Ez derbas nabim. Ez temaşe dikim, guhdarî dikim, dinivîsim. Û ez van çîrokan ji vê axê derdixim ji ber ku, heke min ev nekira, ew ê wek her tiştê li vir veşartî bimana: di bêdengî, toz û şermê de.

CALIFORNIA

California ne dewletek e: ew xeyaleke girseyî ye.

Ji bo yên ku ji dûr ve lê dinêrin, ew tav, darên xurmeyan, sînema, teknoloji, okyanûs, xewna Amerîkî ye. Ji bo yên ku ji jêr ve wê dijîn, ew şikestineke berdewam e: dewlemendiya tund çend metre dûrî feqîriya mutleq, karê teknolojiya bilind li kêleka çînîna li zeviyan, vîlayên girtî, û konên plastîk li ser rêya peyayan. Ew cih e ku cîhan tê da ku li derfetan bigere û hiyerarşiyên pêşwext nivîsandî dibîne.

Ji bo jinan, California sozeke derew e: – azadiya xuyayî – mafên ragihandî – derfetên ku tên nîşandan.

lê qayde her tim heman e: heke tu nikaribî bi lez bimeşî, tu winda dibî.

Nebûn li vir ne bêdengî ye: ew laş in ku sîstem li paş xwe dihêle bêyî ku li paş xwe binêre.

Jina Silicon Valleyê – 39 salî

Jê re dibêjin «paytexta nûjeniyê», lê Silicon Valley mîrnişîneke girtî ye ku tê de hêz mêr, spî an Asyayî ye, li ser endezyariyê ava bûye, heta dînbûnê reqabetkar e.

Li vir bi fermî pêşwaziya jinan tê kirin: – bernameyên cihêrengiyê – kodên exlaqî yên şirketan – panelên wekheviya zayendî – wêneyên bi bişirîn di raporên salane de.

Lê di hundirê odeyên ku girîng in de, dîmen cuda ye.

Du bawernameyên wê hene, masterek, îngilîziyeke bêkêmasî û jêhatîbûnên teknîkî yên bilind. Ew di berhemên dijîtal, dane û platforman de dixebite. Rojên xwe di civînan de derbas dike ku tê de sê kes ramanên rastîn diyar dikin: du li ser maseyê, yek li ser ekranê.

Ew jêhatîbûnên nerm, şiyana navbeynkariyê û empatiyê dixwazin. Rolek hevrêziyê didin wê, ne ya femandariyê. Dixwazin ew amade be, lê ne lehenga sereke.

Dayikbûn, di vê sîstemê de, anomaliyeke lojîstîkî ye. Feyde, destûr, piştgirî, cihên cemidandina hêkan, kreşa şirketê hene—lê her tim bi şertekî negotî: divê tu hêdî nebî.

Heke ew ducanî bibe, wek pirsgirêkeke potansiyel tê dîtin. Heke nebe, wek «mêrekî bi etek» tê dîtin, wek her kesî din dikare were guhertin. Di her du rewşan de jî, ew amûrek e: tu carî ne navenda balê.

Civînên êvarê, dawiya hefteyan a «awarte» û telefonên derengê şevê bi Asya an Ewropayê re bandorê li jiyana te ya taybet nakin.

Sîstem amadebûna tam dixwaze.

Gava ew hilweşe – westîna dawî, xem, bêxewî, krîza wateyê – bersiv her tim heman e: – yoga – hişmendî – terapiya taybet.

Tu carî guhertineke avaniyê tune. Tu carî dabeşkirineke rastîn a hêzê tune.

Nebûna wê ne fizîkî ye: sembolîk e. Ew di her pêvajoyê de heye, lê tu carî di naskirina dawî de tune.

Teknolojî vegotinên hêzdarbûna jinan difiroşe cîhanê. Lê di kûrahiyê de, jin îstîsnayên ku divê werin birêvebirin dimînin, ne stûnên ku divê werin naskirin.

Koçbera Central Valleyê – 28 salî

Central Valley beşek ji Californiayê ye ku tûrîst nabînin û film nakişînin.

Ew korîdora çandiniyê ye ku nîvê welêt xwedî dike: – zeviyên fêkiyan – sebze – behîv – rez – pîşesaziyên hilberandinê.

Di vê dûmenê de, jina koçber hêza ajotinê ya nedîtî ya zincîrê ye. Ew ji Meksîkayê, ji Amerîkaya Navîn, ji civakên feqîr ên bê alternatîfa rastîn tên. Gelek bê belge ne, yên din belgeyên wan lawaz in, û hemû heman rewşê parve dikin: hebûna wan girêdayî wê yekê ye ku pirsgerêkan dernexin.

Ew li zeviyan, li seran û li kargehên pakêtkirinê dixebite. Dewreyên westîner, pişt a xwar, germa tund, dermanên kêzikan di hewayê de, çavdêriya nazik û berdewam. Kêm diaxive, gelek dinêre, guh dide her tiştî.

Meaş kêmtir e, gelek caran ji kêmtirîna rastîn jî kêmtir. Saetên zêde ne her tim tên tomarkirin. Destûra nexweşiyê nayê dayîn: yên ku ji kar dimînin tên guhertin.

Şidet belav e lê gelek caran nayê tomarkirin: – tacîz li kar – şantaja zayendî – gefa windakirina kar – gefa ragihandina rayedaran.

Gilîkirin tê wateya xetereya windakirina her tiştî. Bêdengmayîn tê wateya ku tu berdewam bikî tişteki ji bo zarokan bînî malê.

Nebûna wê sazûmanî ye: ew di statîstîkên giştî de xuya nake, temsîla wê tune, beşdarî nîqaşên ku tê de li ser çandiniyê biryar tê dayîn nabe, û dema ku behsa veguherîna ekolojîk an zincîrên dabînkirinê yên berdewam tê kirin, jê nayê pirsîn.

Ew jin e ku xwarina tevahiya miletekî digire bêtî ku mafê wê hebe cihekî di vegotina fermî de bigire.

California xwe wek «kesk» difroşe, xemxwarê jîngehê, tenduristiyê û pêşerojê. Lê li zeviyên dilê wê yê çandiniyê, jin di şertên ku her sloganê derew derdixin de dixebitin.

Jina pîşesaziya wêneyê – 32 salî

Hollywood, stûdyoyên televizyonê, platformên dijîtal, ajans, reklam, medyaya civakî. Californiayê aboriyeke gerdûnî li ser wêneyê ava kiriye. Di navenda vê makîneyê de jina ku wek rûber tê bikaranîn heye.

Lîstikvan, figurant, model, influencer, figura paşperdeyê. Nîrxandina wê ya sereke ne exlaqî, ne çandî, ne pîşeyî ye: estetîk e.

Kategoriyên taybet ên «rolên jinan» hene: – jina ciwan ji bo reklaman – jina «normal» ji bo kampanyayên malbatî – laşê zêde-seksîkirî ji bo hin hedefan – figura ku aramiyê dide ji bo yên din.

Kasting ne tenê hilibijartin e: ew filtreyeke çandî ye. Ew diyar dike ka kî dikare were nîşandan, kî dikare were firotin, û kî dikare were redkirin.

Daxwazên eşkere û veşartî her tim heman in: – di giraniyeke diyar de bimîne – makyaj, rastkirin, guhertinan qebûl bike – xwe li senaryoyên stereotîp bîne – li hember yên ku pere didin dernekeve.

Kesê ku hewl dide hin dîmenan an rewşan red bike wek «dijwar» tê hesibandin. Yên ku îstismar an şantajê radigihînin tên veqetandin, nîşankirin, û gelek caran bi bêdengiyê tên guhertin.

Kampanyayên mezin ên gerdûnî behsa erênîbûna laş, rêzgirtin, hêzdarbûn û tevlêbûnê dikin. Lê di korîdorên ofisan de, di bangên kastingê de û di civînên hilberînê de, pîvanên rastîn kevneperest, sade û tundûtûj dimînin.

Jin li vir wek wêne zêde xuya ye û wek kesekî azad nedîtî ye.

Nebûna wê derûnî ye: ew ji xwe qut bûye, bûye markayek, mecbûr e nirxa xwe bi hejmaran bipîve: temaşe, ecibandin, şopîner, tevlêbûn.

Li pişt her rûyê bêkêmasî yê ku li ser bîlbordekê hatiye çapkirin, kesek heye ku gelek caran hema bêje tu kontrola wê li ser temsîla wê tune.

Jîna bêmal – 50 salî

Li Californiayê jî yek ji mezintirîn nifûsên bêmal ên Dewletên Yekbûyî heye.

Kon di bin pirên rêyan de, kampên demkî li ber kanalan, mirovên ku di erebeyan de, di karavanên kevnebûyî de û li ser rêyên peyayan ên ku bûne korîdorên niştecîbûnê dijîn. Los Angeles, San Francisco, Oakland, San Diego: feqîrî li her derê ye, xuya û paşguhkirî.

Jina bêmal du qat bêparastin e: – wek jineke feqîr – wek laşekî jinê yê lawaz.

Gelek caran dîrokeke wê heye ji: – kirêyên ku nayên dayîn – karên windabûyî – veqetînên wêranker – şideta nav malê – pirsgirêkên tenduristiyê yên ku nehatine dermankirin – girêdayîbûnên ku wek anestezi tînin bikaranîn.

Şev qet ne bêhnvedan e: parastin e. Çend tiştan biparêze, tûrikek xewê, çenteyek, belgeyek, bîranînek. Xizmetên civakî hene, lê ew in: – hêdî – têrnekirî – burokratîk – carinan şermezarker.

Jinên bêmal ji statîstîkên rast direvin: ew in yên ku digerin, yên ku cihê xwe diguherînin da ku ji êrîşan dûr bin, yên ku ji tirsan naçin stargehan, yên ku zarokên xwe nabin xizmetan ji tirsan ku ji wan werin girtin.

Nebûna wê exlaqî ye: civak wê dibîne lê wek parçeyek ji xwe nas nake. Wek pirsgirêk tê vegotin, tu carî wek encama hîlbijartinên siyasî û aborî.

California, ku behsa tevlêbûna dijîtal, nûjenî û pêşerojê berdewam dike, di heman demê de bi jinên ku porê xwe li kaniyên giştî dişon, ku li parkingekê cilên xwe diguherînin, ku bi saya aşxaneyêke xêrê xwarinê dixwin re dijî.

Tu yek ji wan ne «rewşên tund» in. Ew encama normal a modelekê ne ku ketina wan kesan, ku nikarin li ber buhayê jiyanê bisekinin, wek tiştê neçar qebûl dike.

Epîlog – California

California vitrîna cîhanê ye û, di heman demê de, odeya wê ya paşîn.

Ji derve pêşangeh: – teknoloji– sînema– mûzîk– zanîngeh– nûjenî

Ji hundir ew vedişêre: – îstismara çandiniyê – newekheviyên xanî
û milkan – bêîstîqrariya tund – girêdayîbûn – bêmalbûna avaniyê.
Jin li vir ne ji ber kêmbûna wan tune ne. Ew ji ber têrbûna
wêneyan tune ne.

Gava cihek bi berdewamî laşên jinan li her derê nîşan dide—
ekran, bîlbord, vîdyo, reklam, herikînên medyaya civakî—ew
xeyala ku jin di navendê de ne dide cîhanê.

Di rastiyê de: – jina ku di teknolojiyê de dixebite hindik birêve
dibe – guh nadin koçbera li zeviyan – pîşekara wêneyê di rolên
amadekirî de tê pelçiqandin – ji jina bêmal bi çavan tê dûrketin.

California îspat dike ku nebûn ne tenê valahî ye: ew dikare zêde-
temsîlbûn be bêtir hêza rastîn.

Ew dewlet e ku jin li her derê xuya dibin lê ji ya ku cîhan xeyal dike
gelek kêmtir tên naskirin.

Raman – California

Li Alaskayê, nebûn qeşa ye. Li Alabamayê, dîrok e. Li Arizonayê, li
ser sînor e. Li Californiayê, makyaj e.

Li vir, nebûna jinan bi van tê veşartin: – sloganên pêşverû –
kampanyayên reklamê yên rast – konferansên li ser wekheviyê –
çîrokbêjiya motîvasyonê.

Em behsa «tevlêbûnê» dikin, lê tevlêbûna rastîn bi sê pîvanên
berbiçav tê pîvan: – kî biryar dide – kî zêdetir pere distîne – kî
dikare bêtirs na bêtir.

Li ser van sê xalan, jinên Californiayê – di hemû çînan civakî de –
pir caran li paş tên hiştin:

– rêveber heta ku hêza tam nexwaze tê tehemulkirin – koçber heta
ku bêtir protestoyê li ber karê giran bisekine tê hiştin – pîşekara

wêneyê heta ku bi hedefê re li hev bê tê bikaranîn – jina bêmal
heta ku nebe asteng ji trafikê an rûmetê re tê paşguhkirin

Cîhan li Californiyê dinêre da ku pêşerojê fêr bike. Lê heke bi
rastî li wan jinên ku wê li ser lingan digirin binêriya, ew ê rastiyeke
sade kifş bikira:

Li cihekî ku nebûna

wan kesên ku wî radigirin normal dike, pêşeroj tune.

Ji ber vê yekê California di vê cildê de ye. Ne wek efsane, ne wek
kartpostal, ne wek dijmin. Wek delîl.

Yek ji paytextên xeyalê yên cîhanê, ku tê de tiştê herî dijwar ê
dîtîne her tim heman dimîne: jiyanên rastîn ên jinên ku qet
nakevin ser ekranê.

COLORADO

Colorado dewletek e ku xwe sade nîşan dide lê ne wisa ye. Ew
Amerîka ye ku di navbera du tundiyan de dijî:

– çiyayên ku wek parastîne xuya dikin – bajarên ku wek
laboratuwarên civakî dixebitin

Ew herêmeke paqij, rêkûpêk, bi rûkenî pêşverû ye, lê bi nakokiyên
ku bi zelalî xuya dibin: buhayê jiyanê yê pir giran, cudakirina
nedîtî, karê teknîkî, civakên girtî, û veqetîna civakî ya bédeng.

Li vir, jin ne ji ber şideta êşkere winda dibin. Ew ji ber rêkûpêkiya
zêde, zexta çandî û hêviyên civakî yên ku dixeniqînin winda dibin.

Colorado dewletek e ku gelek dixwaze û hindik vedigerîne. Jinên
ku li wir dijîn hevsengiyê dijwar diparêzin:

– karê teknîkî û derûnî – malbatên ku amadebûna tam dixwazin – civakên ku temaşe dikin û dadbar dikin – tenduristiya derûnî ya bê cih – veqetîna erdnîgarî ya ku xwe wek «kalîteya jiyanê» vedişêre.

Ew dewletek e ku tu tê de nakevî ji ber ku kesek te dehf dide. Tu dikevî ji ber ku kes nabîne tu dişemitî.

Jina Denverê – 35 salî

Denver nûjen, fonksiyonel û paqij e. Her kes behsa teknoloji, startup û kalîteya jiyanê dike. Lê di pratîkê de, ew bajarek e ku ji jinan gelek dixwaze û di berdêlê de bi awayekî awarte hindik dide.

Ew pîşekarek e: – bawername – jêhatîbûnên teknîkî – karekî îstîqrar – meaşekî navîn-bilind.

Her tişt bêkêmasî ye, li ser kaxezê.

Ew di bin zexteke berdewam de dijî: performans, armanc, civîn, rêveberiya projeyan, encamên ku her hefte tîrên pîvan.

Şirket behsa hevsengiya kar û jiyanê dikin. Lê amadebûna berdewam dixwazin.

Apartmaneke wê ya biha, bernameyeke tije û jiyanekê bi hûrbînî rêkûpêkkirî heye. Ew ne ji feqîriyê dikeve: ew ji westîrîyê dikeve.

Nebûna wê derûnî ye. Ew her tim dixebite, her tim difikire, her tiştî bi hev re digire—heta ku tiştêk dişkê. Û gava dişkê, bi bédengî dişkê.

Mamosteya çiyê – 42 salî

Li derveyî Denver û Boulderê, rûyê Coloradoyê diguhere. Çiya, civakên biçûk, bajarokên ku zivistanê hindik kes lê dimînin û havînê tûrist ji bo wênekîşandinê diherikin wir.

Mamosteya li vir stûna herêmê ye: – ew hîn dike – ew rê nîşan dide – ew hevaltiyê dike – ew her kesî nas dike – ew piştgiriya derûnî ye – ew ji bo zarokan malbateke berfireh e.

Ew di nav berf, rêyên dûr û dibistanên biçûk de diji. Barê karê wê pir mezin e, meaşê wê sînorkirî.

Nebûna wê sazûmanî ye: ew piştgiriya civakê dike lê qet beşdarî biryarên siyasî nabe. Ew jin e ku dixebite da ku tevahiya welatekî li ser lingan bihêle bêyî ku were naskirin.

Jina rezervasyonên xwecihî – 30 salî

Beşa «nedîtî» ya Coloradoyê rezervasyonên wê ne. Herêmên ku tê de dîrok ji nûjeniyê girantir e.

Jinên xwecihî sê astên zordariyê dijin: – feqîriya avaniyê – çanda bavsalarî ya hundirîn – terkkirina sazûmanî ya derveyî.

Ew gelek caran di bernameyên civakî, dibistanên eşîrî û navendên tenduristiya yê herî sade de dixebite. Ew li dijî girêdayîbûnê, depresyonê, şideta nav malê û dûrahiyeke erdnîgarî ya ku bi tevahî veqetîner e şer dike.

Nebûna wê çandî ye: Coloradoya nûjen wê wek parçeyek ji nasnameya xwe nahesibîne, û civaka wê jî her tim mafê wê yê ku xwe ji nû ve biafirîne nas nake. Ew jin e ku piştgiriya gelekî tevahî dike dema ku cîhan wê paşguh dike.

Jina navenda skiyê – 27 salî

Aspen, Vail, Breckenridge, Telluride. Luks, pere, werzişên zivistanê, aboriya demsalî.

Jina ku li vir dixebite – garson, barmen, operatora tesîsan, resepsiyonîst, mamosteya skiyê – dinyayeke ducar diji:

– tûrîstên bi awayekî awarte dewlemend – karkerên ku her tiştî radigirin

Ew bê saetên sabît dixebite, kêr pere distîne, û gelek caran bi awayekî bêistîqrar. Ew odayên piçûk bi karkerên din re parve dike da ku kirê bide.

Ew di nav dewlemendiyê de ye, lê dîsa jî veqetandî dimîne. Divê ew bi tûrîstên qure, rêveberên demsalî û daxwazên berdewam re mijûl bibe.

Nebûna wê aborî ye: ew ji bo her kesî dewlemendiyê çêdike lê feqîr dimîne.

Epîlog – Colorado

Colorado dewletek e ku bêtêmasî xuya dike, lê ne wisa ye. Ew rêkûpêk, dewlemend, nûjen û ji hêla civakî ve hevseng e—li ser kaxezê. Lê jinên wê li ser sê xetên şikestinê dijîn:

– zexta derûnî – veqetîna herêmî – nebûna sazûmanî

Skandal tune, şideta girseyî tune, kaos tune. Û tam ji ber vê yekê, nebûna wan hîn girantir e.

Li vir, jin ne ji ber ku kesek wan dehf dide dikevin. Ew dikevin ji ber ku her kes difikire ku ew dikarin xwe ragirin.

Raman – Colorado

Hêza jinên Coloradoyê ne dengderxistin e. Û ne ketina nav nûçeyan e.

Ew nebûneke nazik, nûjen, jîr e. Zehmet e ku were naskirin, hêsan e ku were paşguhkirin.

Colorado tiştêkî sade hîn dike: nebûn ne tenê feqîrî, şidet, sermayî an girtîbûn e. Ew dikare rêkûpêk jî be. Ew dikare xweşhalî jî be. Ew dikare hêvî jî be.

Gava jinek ne ji kaosê, lê ji «her tişt baş dixebite» tê pelçiqandin, wê demê pirsgirêk nayê dîtîn – lê rastîn e.

Û ji ber vê yekê Colorado jî li vir e: da ku bîne bîra me ku nebûna jinan ne tenê yek rûyê wê heye. Pêncî ne. Yek jî bo her dewletê.

CONNECTICUT

Connecticut dewletek e ku gelek kes xeyal dikin lê hindik bi rastî nas dikin. Ji derve, ew zerîf e: bajarokên bêqusûr, derdorên paqij, dibistanên hêja, benzîna biha, rêyên peyayan ên rêkûpêk, xaniyên bi çîmenên bêkêmasî. Ew aliyê «bilind» ê Amerîkayê ye, yê ku qet dengê xwe bilind nake, yê ku organîze dike, hukm dike û birêve dibe.

Li vir her tişt di hevsengiyê de xuya dike, lê ev hevsengî ne xwezayî ye: ew zexteke berdewam e, parastîneke bênavber a rûmetê, xuyangê, hêviyê.

Connecticut jî te naxwaze ku tu biriqî. Ji te dixwaze ku tu qet şaşiyê nekî.

Ew dewletek e ku meriv dikare tê de baş bijî tenê heke sê tişt rast bin: – reqabeta civakî – kontrola hestan – dadbariya bêdeng a civakan

Jin li vir ne ji ber feqîrî an şideta eşkere winda dibin. Ew ji ber lihevhatina bi zorê winda dibin. Windabûneke bi edeb: bê qîr, bê skandal, bê nûçe.

Ew nebûneke zerîf e, lê dîsa jî nebûn e.

Xanima ofisa sîgorteyê – 40 salî

Connecticut paytexta sîgorteyê ya Dewletên Yekbûyî ye. Hartford wê li her derê radigihîne: «Paytexta Sîgorteyê ya Cîhanê.»

Li pişt wan sloganan bi hezaran jin li ber ekranên bêdawî rûniştine: – gilî – polîçe – algorîtmayên xetereyê – kaxezên dijîtal – prosedûr – pîvan.

Karê wan rast, teknîkî û bi hûrbînî tê birêvebirin. Her şaşî ji şirketê pere û ji wan dem dixwe. Her biryar divê were rewakirin, belgekirin, pejirandin û erêkirin.

Roj zincîreke kontrolê ye.

Ew her tiştî bi hev re digire ji ber ku sîstem li bendê ye ku ew bêqusûr be. Û meaş baş e: hêja, li gorî welatên din.

Lê buhayê hestiyarî pir bilind e.

Jinên li vir hilnaweşin. Ew hêdî hêdî vala dibin, bêtî ku deng bikin. Ji ber ku li van ofisan kes napirse tu çawa yî. Ew tenê dipirsin: «Karê te çawa diçe?»

Nebûna wê derûnî ye: her roj amade ye lê ji xwe qut e.

Jina derdorên dewlemend – 45 salî

Beşa dewlemend a Connecticutê dinyayek e bi serê xwe. Xaniyên mezin, SUVên bêdeng, baxçeyên bêtêmasî, dibistanên taybet, normên civakî yên kevnar.

Li vir jin ne her tim «li derve» dixebitin: ew di hundirê sîstema civakî de dixebitin.

Rola wê çandî ye: – dayika bêqusûr – jina lihevhatî – amadebûn di komîteyan de – rêveberiya malê – xebata dilxwazî ya plankirî – wêneyê bêtêmasî.

Heke ew perçe perçe bibe, nikare bibêje. Heke ne bextewar be, nikare nîşan bide. Heke bi tenê be, divê kes nizanibe.

Nebûna wê nîşaneke nasnameyê ye: ew li pişt rola ku divê temsîl bike winda dibe.

Li cihekî ku «her tişt bêkêmasî ye», ew nikare bihêle ku tu derz xuya bibe.

Ew zindaneke zerîf e, lê dîsa jî zindan e.

Jina zanîngeha elît – 34 salî

New Haven mala yek ji zanîngehên herî bi prestîj ên gerstêrkê ye: Yale.

Hawîrdora akademîk pêşverû, nûjen û bi baldarî xuya dike. Lê di bin rûyê de hişkî, reqabeta har û hêviyên heta ezmên hene.

Lêkolînera jin paradoksekê dijî: – ew xwenda ye – ew jêhatî ye – ew amade ye – ew di hilberîna çandî de navendî ye.

lê ew jî ji hêla sistêmê ve tê pelçiqandin.

Weşan, konferans, bûrs, gotar, mentorî, çalakiyên hînkirinê, têkiliyên hundirîn. Hewldaneke bênavber ku jiyan, hiş û laş dagir dike.

Hevkarên jin gelek caran reqîb in. Hevkarên mêr hîn ji serdestiya kursiyên dîrokî dikin.

Nebûna wê sazûmanî ye: zanîna ku ew hilberîne piştgiriya zanîngehê dike, lê kariyera wê hêdîtir, bi nediyarîtir, bêtir hilawîstî pêş de diçe.

Gelek li ber xwe didin. Gelek diçin.

Yale bêkêmasî dimîne. Ew na.

salî

Li derveyî derdorên dewlemend û dûrî zanîngehên elît
Connecticuta rastîn heye: meaşên kêr, kirêyên bilind, karên
bêistîqrar, civakên tevlihev, û sistemeke civakî ku ne her tim
dixebite.

Jin li vir stûna veşartî ne: ew li supermarketan, dibistanên giştî,
malên komî, xizmetên refahê, karsaziyên biçûk û tenduristiya
bingehîn dixebitin. Ew hemûyî radigire: – karekî bi meaşê kêr –
zarok – malbata berfireh – veguhastina giştî ya hêdî – stresa
berdewam.

Nebûna wê aborî ye: ew gelek dixebite, hindik qezenc dike, û pêş
ve naçe.

Û ew di nav paradokseke balkêş de dijî: ew li yek ji dewletên herî
dewlemend ên Amerîkayê dijî bêtî ku xwe parçeyek ji
dewlemendiyê hîs bike.

Ji ber ku dewlemendî li vir taybet e, ne civakî.

Epîlog – Connecticut

Connecticut «ewle», «paqij», «îstîqrar» xuya dike. Û bi hin
awayan, wisa ye.

Lê ew herwiha yek ji wan welatan e ku jin lê herî hêsan bêtî deng
winda dibin. Ne ji ber şidetê, ne ji ber birçîbûnê, ne ji ber sermayê.
Ji ber hêviya civakî.

Ew nebûneke bi rûyekî nerm e: ne kaos, ne qîr, ne statîstîkên
balkêş. Tenê jiyanên ku di bin daxwazên bilind û xelatên kêr de
tên pelçiqandin.

Kes ferq nake ji ber ku her tişt dixebite. Û tam ev e ku wê xeternak dike.

Raman – Connecticut

Li gelek dewletan, nebûn xuya ye. Li vir, ew bêdeng e. Bi edeb. «Normal». Connecticut nîşan dide ku jinek dikare xwediyê van be: malek, karek, dahatek, taxeke ewle, civakeke birûmet.

û di heman demê de wek kes bi tevahî nedîtî be.

Bêkêmasiya civakî tîxeke zirav e. Ji te dixwaze ku tu bibişîrî dema ku cihê te ji te distîne.

Connecticut hîn dike ku nebûn dikare ji rêkûpêkiya zêde, rûmeta zêde, kontrola zêde jî derkeve.

Û ku tu civak bi rastî pêşketî nîne heta ku destûrê nede jinan ku amade bin bêyî ku mecbûr bin bêkêmasî bin.

DELAWARE

Delaware dewleteke şemitok e. Biçûk, bêdeng û ji hêla darayî ve teng. Wek hûrguliyeke biçûk xuya dike, lê ew beşeke jiyanî ya karûbarên Amerîkayê ye.

Li vir ne metropolên mezin, ne çol, ne çiya, ne neynikên ku çavan direqîşînin hene. Aboriyeke veşartî, siyaseteke bêdeng, burokrasiyeke ku bi bêdengî bi mîlyaran diguhezîne heye.

Delaware cih e ku Amerîka şirketên xwe lê tomar dike, pereyên xwe lê diparêze, û hesabên xwe lê digire. Cihêk di navê de: ne zêde dewlemend, ne zêde feqîr, ne zêde bideng.

Ew herêmeke gewr a bêkêmasî ye.

Li Delawareyê, nebûna jinan nateqe. Ew dibe hilm. Hêdî, domdar, di hejmaran û axaftina giştî de nedîtî. Li vir jin ji ber barê zêde yê bêdeng, ji ber karên ku ji bo hesabkirinê pir biçûk in, ji ber rolên ku qet nakevin vegotina neteweyî winda dibin.

Xanima ofîsa şirketan – 38 salî

Delaware mala qanûnî ya zêdetirî mîlyonek şirketên Amerîkî ye. Ew belgeyên şirketan, yekbûn, trast, guhertinên xwedîtîyê, belgeyên bacê û danûstendinên bi mîlyaran arşîv dike.

Cîhan difikire ku ev kar ji hêla rêveberên mezin ve tê kirin. Ew ji hêla jinên ku di kubîkên bê pencere de rûniştine tê kirin, ku herikînên bêdawî yên belgeyan birêve dibin.

Ew li ofîseke rêkûpêk dixebite, tije qayde, prosedûr û kontrol. Ew hema qet şaşıyê nake ji ber ku şaşıyek dikare bi mîlyonan biha bike. Ew bilez, rast û nedîtî ye.

Roja wê ji van pêk tê: form, îmze, protokol, kontrol, e-name, listeyên kontrolê.

Karê wê piştgiriya tevahiya sistemeke aborî dike. Lê kes wê nabîne. Kes wê nas nake. Kes behsa wê nake.

Nebûna wê avaniyî ye: ew împaratoriyeke kaxezê li ser lingan digire bêtî ku qet di vegotinên hêzê de xuya bibe.

Jina embar û lojîstîkê – 33 salî

Delaware ne tenê burokrasî ye. Ew herwiha bendergeh, trafîka barhîlgiran, embarkirin û zincîrên dabînkirinê ye.

Jina li vir dixebite li: – embarên sar– navendên rêzkirinê– embarên pîşesaziyê– şirketên xwarinê– hevrêziya şevê. Dewreyên

giran, lezek bilind, pişta xwar, hewayaya sar. Tevgerên dubare, xetereya birîndarbûnê, çavdêriya berdewam.

Meaşê wê kêr e. Peymana wê gelek caran bêistîqrar e. Jiyanê wê bê perawêz e.

Nebûna wê aborî ye: ew pir dixebite, hindik qezenc dike, û qet mezin nabe.

Ew jin e ku beşa veşartî ya bazirganiyê digire dema ku cîhan tenê li bajarên mezin dinêre.

Jina tenduristiya bingeîn – 47 salî

Delaware xwediyê sistemeke tenduristiyê ya mezin nîne. Tora wê ya lînerîna bingeîn hindik û pir nazik e.

Jina li vir piştgiriya van dike: – malên kalan– muayenexaneyên biçûk– klînîkên civakî– lînerîna li malê– piştgiriya ji bo kalên bi tenê– nexweşên kronîk ên jibîrkirî.

Karê wê hestiyarî, fizîkî û berdewam e. Ew ji ya ku dikare ragire bêtir êşê dibîne. Ew bêyî naskirinê saetên zêde dixebite. Ew ji heqê xwe kêmtir qezenc dike.

Nebûna wê civakî ye: ew cihê Dewletê digire li wir ku Dewlet nikare bigihîje, lê kes wê wek beşeke bingeîn a sistêmê nahesibîne.

Gava ew neyê, her tişt hildiweşe. Lê gava ew dixebite, kes ferq nake.

Jina taxa kêr-dahat – 29

salî

Li Delawareyê jî beşên nazik hene: taxên ku feqîrî, şideta nav malê, tiryak û paşguhkirin şopa xwe li wan hiştine. Jin li vir di heman demê de bi sê pîrsgirêkan re rû bi rû ne: karê bêistîqrar, buhayê jiyanê yê ku bilind dibe, û parastina civakî ya kêr.

Ew wek kasiyer, paqijker, karkera demsalî, zarokparêz û alîkara aşxaneyê dixebite. Ew malên kesên din dişo, paqij dike, lênêrîna wan dike û rêk û pêk dike.

Roja wê bezek e: zarok, otobûs, dewre, kirîn, mal, pîrsgirêk.

Nebûna wê bajarî ye: ew li bajarekî dijî ku behsa ji nû ve zindîbûnê dike lê tam ew jinên ku di demên herî xirab de wî li ser lingan digirin li paş dihêle.

Epîlog – Delaware

Li Delawareyê ne drama Californiayê heye, ne sermaye qerisî ya Alaskayê, ne jî hişkiya Başûr.

Tiştêkî cuda tê de heye: normalbûn wek awayekî nedîtîbûnê.

Li vir, karê jinan deng dernaxe ji ber ku ew e: – teknîkî – dubare – bingeşîn – bêdeng – ne pîr vegotinî.

Qet teqînek tune. Rizîn û westîneke berdewam heye.

Jin nakevin sernivîsan. Ew bi girseyî protesto nakin. Ew cih naxwazin. Ew tenê li ber xwe didin.

Û tam ev e ku wan nedîtî dike.

Raman – Delaware

Delaware nîşan dide ku nebûna jinan dikare şêweyeke hîn bêtir xayîn bigire: rêveberiya bêkêmasî ya bêdengiyê. Li vir jin hêza

ajotinê ne li pişt: – burokasiyê – hevrêziyê – tenduristiya
bingehîn – xizmetên herî kêr. lê dîsa jî, ew qet di çîrokên
Amerîkayê de xuya nakin. Nebûn ne deng e. Ew paşxane ye. Û
Delaware delîla vê ye: cihek ku welat her tim di re derbas dibe, lê
jîn her tim li cihê xwe dimîne.

Ferdinando Frega